

naša luč

1973

9

zemlja je slej ko prej okrogla

čudna žalobnost

Sedimo za gostilniško mizo pod kostanji, sredi klenega slovenskega kraja. Skozi odprto okno imenitne lovske sobe prihaja do nas pesem iz očitno že močno razmehčanih grl, moških in ženskih. Senčno sočni kostanji, od hladnih kozarcev s pivom za hip orošene marmornate mizice, jelenje rogovje, razraščeno na steni nasproti okna, pavji klic za živo mejo, lenobna belo-rumena preproga nekakšnega skorajda še čisto krvnega bernardinca na nedeljsko opljusnani in zribani ploščadi...

Vse, skratka, domala vse tako, kot bi prebiral kakega Kersnika ali pa nalašč še malo posedel in počakal, da pride od nekod Cankar in vsej gizdavi pošepetavajoči si gospodi v brk in presenečenje naroči skodelico čaja...

Vse tako značilno slovensko! Prav nič se ne bi zato začudili, če bi iz gosposke družčine za stenami krčme zaorila kaka čitalniška „Bodi zdrava, domovina“.

Toda te pesmi, ki zares prihajajo do nas skozi razkriljeno okno! Ti čudni, drug drugemu sledeči napevi! Kako enolični, vodeni, zategli so! Kot bi zlival nafto čez prodje besedila, ne pa tako, kot bi čez skalice in oblice hitela čista gorska voda in se zdaj zaiskrila na robu, zdaj žvenknila v zamolklo zelenilo globine, zdaj vzbočena čez nevidno dno ponesla na hrbtu vala sonce in smreke in oblak in odsev sklonjene deklishe glave, zdaj hudomušno tvegala navzgor, zdaj žalobno klonila navzdol — v navdihnjenem, mojstrsko preprostem, jedrnatem, nikoli odvečnem, presenetljivem, srce in um oblivačem zaporedju tonov.

Kot kanta za kanto nafte. Drsljivo razvlečena monotona mavrica iz njenih kemičnih sestav-

vin, opazna le pogledom, ki so previdno uprti v tla. Žalost. Pa ne zavestna, vzhičena, sama sebe napajajoča. Tudi tista nerazložljiva tesnoba ne. Le žalost prazne vsebine, z napenjačimi se glasovi napolnjena votlost. Tričetrtinski, kar naprej tričetrtinski mlin. In še ta ne docela izrabljen, saj ga glasovi kar naprej poganjajo z enako, skorajda programirano počasnostjo. Pa takt polke — v mlinu je nekdo očitno mehanično premaknil vzvod s tri na dva. Pa takt polke. Pa takt polke.

Besed ne razločimo. Pa se začudeni spraujemo, kakšne narodnosti so gostje za steno krčme. Bogvedi kakšne! Odnehamo, ne da bi ugotovili, čez čas. Te ali one, neke neznane pač. V zdajšnjih turističnih mravljiščih je vse mogoče. Bog z njimi, jim naveličani, zdaj že kar zares, pa kljub temu dobrohotno zaželimo s Cankarjem. Kdorkoli že so, dolgočasni, pusti in prazni so reveži. Le naj se, če ne gre drugače, po svoje veselijo.

Takrat pa — „Pa se sliš', pa se sliš'“ na vsem lepem, iz lovske sobe! Kot da se je v mlinu nekaj zaskočilo. Kot da se je pomotoma nekaj odkrhnilo v grlih in zadonelo.

Udarimo se po čelih, ne, primemo se za čela: Saj to so vendar Slovenci! Saj to je naše preprosto, premožno, pridno ljudstvo prepevalo svoje nove narodne pesmi!

A programator je takoj spet nared, od svet'ga Vida zvon je spet za devetimi gorami. Zdaj, kajpak, jasno razločimo tudi besedila. Kako ponošene pripodobе, neresnične, pocukrane! Kot da je dični pesnik verze prepisoval s stenskih vezenih prtičkov, na sejmih potiskanih. Kje si prispodoba narodne pesmi, nekdaž kot sedaj preprosta, ki si v nekaj urah ujela celo življenjsko izkušnjo, celo njegovo usodo, ves strah in up in z njima veselje in ža-

lost, in to ob vsaki priložnosti in za vsak dogodek? Edino, kar se zdi v teh besedilih pristno, je nenehno ponavljajoče se domotožje.

Psihologi, sociologi, ideologi, politiki, gospodarstveniki, pozor! Domotožje po svetu raztepenega, z iščočim nemirrom zastrupljenega, zmožnega, nardarjenega, koristoljubnega, nezadovoljnega, premalo načrtno usmerjenega, nič negovanega, nevzgajanega, sprtega, zamerljivega, razočarljivega malega naroda? Pa še to morebitno pristnost izražajo novi sestavljalci besedil z izlajanimi šablonami. Polizobraženi malomestni škrici, kajpak, ki so pogruntali izpraznjeno in okusa oropano žalobnost tega ljudstva in mu zdaj za drag denar prodajajo svoja mašila. In ono — jih prepeva.

Jože Snoj

gorenjska

Klobase, skute, nadevani želodec, rožmarin, roženkravt, planinsko cvetje, konji, zvonci, mehka govornica, žito, večeri na kranjskem polju, kozolci, lepe ceste, umita pokrajina, osnažena pokrajina, pokrajina, ki je oprana v več vodah in so jo vetrovi polikali in zbi-strili.

Ljudje kot rdeča jabolka, spomladne nevihte najlepšega cvetja, poletne noči, ki so nage od prosojne lepote, jesenski večeri ob Savi, večeri, ki bi še tako slabega slikarja spremenili v dobrega, Šmarna gora, ta najbolj smešni in leni velblod na svetu, nageljni na vrtu in v oknih, srca na deblih in v stoli. Bled. Franc Jožef.

Jože Javoršek,

VODNIK PO LJUBLJANI

Naslovna stran: Sv. Janez pri Bohinjskem jezeru se s preprosto gotsko arhitekturo skladno vključuje v slikovito okolico.

Predlogi slovenskih škofov - vzorci brez vrednosti?

Franc Perko je v *Znamenju* (Ljubljana, julij-avgust 1973) in *Družini* (Ljubljana, 12. avg. 1973) objavil nekaj predlogov k osnutku nove ustave SFRJ in SRS.

Odgovoril mu je Franc Šali v *Delu* (Ljubljana, 15. sept. 1973). Lotil se je samo Perkove trditve, da so verniki zaradi posebnega mesta ZK v novi ustavi v neenakopravnem položaju, ker pač v ZK ne smejo. Ko je Šali v odgovoru najprej ZK poveličal do smešnosti, je Perka odpravil z „verskim političnim gorečnejšem“, ki skuša vernike sklerikalizirati, „za klerikalizem pa je značilna prav nerealnost, kratkovidnost, manipulacija z verniki in njihovimi religioznimi čustvi, sejanje razdora med ljudmi, vtikanje v posvetne zadeve, opravljanje cerkvenih opravil, da bi privabljal k cerkvi, ne pa k veri“. Takó (po vsebini in obliki) primitivnega pisanja že lep čas nismo brali.

Potem so se — končno vendarle — oglasili škofje s predlogi: jugoslovanski k osnutku jugoslovanske, slovenski še k osnutku slovenske ustave. Ti predlogi se nanašajo izključno na zagotovitev verske svobode vernikov. Vsak predlog je opremljen s tehtno obrazložitvijo.

Ti predlogi škofov so sprožili pri naslovljencih pravi plaz odgovorov.

Jože Dernovšek-Dušan je v svojem odgovoru naštel poleg drugih Cerkva in rimsko-katoliške Cerkve še „Cerkev kot klerikalno politično organizacijo“, tej očital, da se „vpija v vse pore življenja v naši republiki“, in ugotovil, da „verske dostojanstvenike praviloma najdemo vedno med zatiralci delavskega razreda“. (*Naša komuna*, Ljubljana Vič-Rudnik, 24. sept. 1973). Z razlogi škofov se sploh ni spoprijel.

B. Maksimovič je zapisal, da so predlogi škofov nesprejemljivi, ker so nepreverjeni; preverjeni pa bi mogli biti samó „na enem izmed množičnih sestankov, ki so bili sklicani v okviru javne ustavne razprave“. (*Večer*, Maribor, 25. sept. 1973). Najbrž ta pisec ne ve, da ni v ustavnem besedilu niti črke o potrebnosti kakšnega preverjanja predlogov v bazi.

3. oktobra se je soočil s predlogi vernih v prosvetno-kulturnem zboru slovenske skupščine poslanec Emil Rojc. (Govoril je o „ekstremnih ustavnih razmišljanjih posameznih cerkvenih teoretikov“.) Ko je z obrabljenimi frazami predloge drugega za drugim skušal zavrniti, je končal: „Dejstvo, da so v vseh primerih (občani) razpravljali ne kot religiozni ali nereligiozni občani, ampak kot za samoupravni socializem zavzeti delavci, kmetje in intelektualci, najbolj zgovorno dementira poizkuse cerkvenih krogov...“ Kot da ne bi kompartija natančno določila, o čem in pod katerimi vidiki bodo občani „razpravljali“!

Milan Gaspari je predloge škofov odklonil z utemeljitvijo, da bi bili s sprejetjem teh predlogov „v neenakopravnem položaju tisti, ki ne verujejo“. (*Delo*, Ljubljana, 6. okt. 1973). V istem članku je zapisal: „Očitno je, da naša ureditev izhaja iz načela, da je treba koristim otrok podrediti v določenem primeru tudi želje oziroma nazore staršev.“ Z drugo besedo: ZK je edina, ki končno vé in razsodi, kaj je otrokom v korist, kaj v škodo!

Tudi Stanetu Dolancu se je zdelo potrebno spoprijeti se s predlogi škofov, ko je govoril ob stoletnici celjske Cinkarne. A tudi on je privlekel iz marksistične ropotarnice le zarjavele fraze o „klerikalistično nastrojenih krogih v sami Cerkvi“, „ponovnem oživljanju težnje po politizaciji ljudi na

(Nadaljevanje na strani 15)

naša
luč
1973

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 22
november 1973

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	1,40 angl. f.
Avstrija	60 šil.
Belgija	150 bel. fran.
Francija	15 f. fran.
Italija	1800 lir
Švica	15 š. fran.
Nizozemska	10 n. gold.
Nemčija	13 n. mark
Švedska	15 š. kron
Avstralija	3,5 av. dol.
Kanada	4 kan. dol.
ZDA	4 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Erscheinungsort:
Klagenfurt

Verlagspostamt:
A-9020 Klagenfurt

Printed in Austria
P. b. b.

9

— kako se imajo doma? —

SONČNI VLAK

Sončni vlak s 450 invalidi iz Avstrije in Italije je na poti po Avstriji in sosednjih državah peljal tudi skozi Slovenijo. Ta izlet je postal že tradicionalen in ga prirejajo vsako leto.

SPREMEMBA USTAVE

Slovenski škotje so skupaj z drugimi jugoslovanskimi škofi poslali zvezni skupščini predloge o spremembah v novi ustavi. Ti se nanašajo na tiste dele osnutka bodoče ustave, ki govore o verski svobodi in verskih skupnostih. Javni tisk je ta korak ocenil kot prispevek k samoupravni družbi, a po drugi strani opozarja, naj se delo Cerkve omejuje le na „zakristijsko“ aktivnost.

POKONCILSKA CERKEV V SLOVENIJI

V Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Celju in Vipavi so bili pa-

Žužemberk, mestece nad mostom v dolini gornje Krke, središče Suhe krajine.

štoralni tečaji, nekaki študijski dnevi za duhovnike in njihove sodelavce, predvsem katehete. Glavna tema je bila: vodstvena služba v Cerkvi po koncilu. Predavali so prof. Perko, Vitko Musek in župnik Ljubo Marc. Od vseh dosedanjih so bili ti zadnji tečaji najbolj obiskovani. Predavanja so bila objektivna in jasna. Sodelovanje se je pokazalo ob zavzetem delu po skupinah.

DEVIZNI DOHODKI

Nakazila zdomcev iz tujine so letos znašala 711,3 milijona dolarjev, turistični priliv pa 271 milijonov.

DRAVSKA ENERGIJA

Na Dravi bodo postavili še sedem elektrarn. Varaždinsko že gradijo. Za ostale zbirajo sredstva. Načrtujejo tudi namakalni sistem iz Drave in obrambne nasipe proti poplavam. Za skupno gradnjo elektrarn se zanimajo tudi Madžari.

NAJPREJ SUŠA — NATO POPLAVE

Po dolgotrajni suši, ki je močno prizadela slovensko gospodarstvo zaradi pomanjkanja elektrike, je nastala zaradi obilja dežja nova škoda. Narasle vode rek in hudournikov so prestopale bregove in poplavljalje polja in mesta. Vode so odnesle in poškodovala veliko mostov. Mnoge ceste so razrite ali zasute s plazovi. Poplavo je doživel tudi Šoštanj, kjer je Paka prvič po regulaciji prestopila bregove.

ODLIKOVANJE SLOVENSKEGA FILMA

Matjaž Klopčič je na puljskem festivalu dobil tri visoke nagrade za svoj film „Cvetje v jeseni“. Že pred nekaj leti je bila povest prirejena za televizijsko oddajo. Ideja rodoljuba Tavčarja je bila tako močna, da so se lotili nove obdelave in prikazali pravo filmsko umetnino. V filmu je izražena želja po domačih krajih, življenju in dopolnitvi sreče v ljubezni med možem in ženo. Film že prikazujejo v Ljubljani, Mariboru in Kranju. Kmalu pa bo „obiskal“ tudi ostale kraje.

KLAVIRSKI KONCERT

Vodilna slovenska pianistka Du-bravka Tomšič — Srebotnjakova ima vse več koncertov za slovenske poslušalce. Poleg rednih abonmajskega koncertov v Ljubljani rada obišče tudi druge slovenske kraje. Pred kratkim je nastopala v Ptuj, Jesenicah, Žalcu, Kočevju, Celju, Ravnah na Koroškem, Ilirski Bistrici, Postojni, Murski Soboti in Lendavi. Poleg teh je imela svoje nastope tudi za mlade poslušalce.

*

AJDOVŠČINA — Goriški vodovodi izvajajo nov načrt za preskrbo z vodo ajdovskega, novogoriškega in sežanskega območja. Pri izviri Hublja gradijo novo zajetje vode, ki bo po velikih ceveh napajala vse to področje. Poraba na-

Mokronog, nekdanji trg ob vhodu iz Mirnske doline v dolino Laknice proti Krki

raščja predvsem zaradi rastoče industrije.

AJDOVŠČINA — V Pilonovi domačiji so odprli galerijsko in muzejsko zbirko domačega umetnika Vena Piona. Umetnik je mestu daroval 37 slik, 51 grafik, 159 risb, 50 umetniških fotografij in vrsto drugih umetnin iz svoje osebne zbirke. Tako postaja umetnikov dom kulturno središče tega mesta, kjer bodo prirejali občasne razstave, komorne glasbene in druge umetniške prireditve. S tem so tudi najlepše počastili tretjo obletnico umetnikove smrti.

BOHINJ — 19. tradicionalnega „kravjega bala“ v Ukancu se je kljub slabemu vremenu udeležilo okrog 5000 ljudi. Žal je bil zaradi slabega vremena spored okrnjen, a še vedno dovolj zanimiv za vse obiskovalce. Letošnje slavlje se je začelo s prihodom planšarjev in živine na travnik ob zgornjem delu jezera, odkoder je šel sprevod proti tribuni. Za planšarji z živino so stopali nosači sira in sirarske opreme, folklorne skupine, godba na pihala in ansambel „Gorjanci“.

Ko je združeni pevski zbor iz Bohinja zapel „Bohinjsko“, se je zvrstilo nekaj folklornih plesov. Učkov Franc pa je v verzih razlagal planšarsko življenje. „Kravji bal“ je praznik ob koncu poletne paše v planinah. Tedaj podelje priznanja najboljšim planšarjem in najlepšim tropom.

CELJE — Sejem obrti je bil množično obiskan, kar je priznanje za dobro organizacijo in zastopstvo ne samo podjetij iz Celja in okolice, temveč tudi mnogih zasebnih obrtnikov. Zelo številno je bilo zastopano umetno kovaštvo. Prav tako so celjski iznajditelji in novatorji pokazali svoje uspehe. Obiskovalci pa so pogrešali lončarske in pletarske izdelke. Posebno pozornost je zbudila zlatarska razstava.

ČRNOMELJ — V Dragatušu je bilo republiško tekmovanje traktoristov. Tekmovalo je 11 ekip s 44 tekmovalci. Zmagala je ekipa KIK Pomurka. Med posamezniki je bil najboljši Štefan Bukvič. Med tekmovalci je bilo 20 zasebnih kmetov.

DUPLJE na GORENJSKEM — V tej majhni župniji, ki se razprostira med Kranjem in Trzičem, so (Dalje na strani 10)

domači termometer

Prodajanje preteklosti bo v svetli prihodnosti prepovedano.

Delo je ustvarilo človeka, beseda pa gospoda.

Lahko je stiskati pas iz krockiljega usnja.

Dolg jezik — kratka kariera.

Zelo redki so tisti slepci, ki zgrešijo mikrofon in zgrabijo za ročaj lopate.

Preveč smo skrbeli za korita, pa je zmanjkalo svinj.

V prazni glavi prazne besede zelo odmevajo.

Papir prenese vse, prestoli pa tudi.

Kjer se cedijo sline, je ponavadi nizek standard.

Resnice ni mogoče kupiti, pravijo siromaki, ki nimajo denarja.

Velikega poštenjaka podkupiš samo z velikimi denarji.

Molk je rezerviran za mislece, govor pa za one druge.

Lahko je čebelam obračunati s troti; njihovi troti nimajo žel.

Sončni mrk je bil takšen kot naše preganjanje nepravničarjev bogatih: bil je le delen in je trajal kratek čas.

Čprav tiči visoko letajo, ne padejo vedno nizko.

Rajši mi sezite v besedo kot v žep!

Od vsepovsod

smisel smrti

Kakor se sleherna reka končno izliva v morje, tako se vsako vprašanje o zlu in trpljenju končno dotika vprašanja smrti.

V luči razodete resnice je smrt, kolikor je združena z neko grozo, kazen za greh, ki ima svoj začetek v grehu prvega človeka, svoj višek pa v umoru učlovečenega Boga.

Vendar pa smrt za vernega človeka ni samo to, niti prvenstveno samo to, marveč je še bolj začetek popolnejšega življenja. Poroštvo in največji dokaz za to je Kristusovo vstajenje od mrtvih. „Če prebiva v vas Duh njega, ki je od mrtvih obudil Jezusa, bo on, ki je Jezusa Kristusa obudil od mrtvih, tudi vaša umrljiva telesa oživil po svojem Duhu, ki v vas prebiva.“ (Apostol Pavel)

Toda smrt pride tolikokrat nepričakovano, prav s smrtjo pa naj bi se za vso večnost zapečatila usoda za človeka in začelo zanj ali večno življenje v Bogu ali večno trpijenje v

rafko lešnik

slovenija na poti razkristjanjevanja

Slovenci smo bili v nedavni preteklosti skoraj stoodstotno krščeni v katoliški Cerkvi. Na splošno smo poznali na slovenskem ozemlju samo nekaj evangeličanov v Prekmurju (danes jih je nekaj nad 20.000) in po prvi svetovni vojni nekaj sto pravoslavni. Danes se ta podoba močnejše spreminja. Vendar gre v bistvu le za ljudi, ki verujejo (muslimani, pravoslavni protestantje) in se za stalno doseljujejo v Slovenijo.

Kako pa je danes s krščevanjem v katoliški Cerkvi na Slovenskem? Verska statistika nam pove, da ostane zadnji čas vsako leto nekrščenih približno 15% novorojenih otrok, torej do 4000 otrok vsako leto. Ta odstotek je seveda v mestih višji, na deželi pa zelo nizek. Nič se ne bomo zmotili v svoji oceni, če rečemo, da ima Ljubljana do 15% nekrščenih prebivalcev (okrog 30.000).

Ugotavljamo tudi, da se pri nas 25 do 30% novoporočencev poroči samo civilno. Seveda vsi ti niso neverni, vendar tudi ta številka nekaj pove.

Slovenija pozna prav tako 15 do 20% civilnih pogrebov. Spet ne moremo reči, da so ti ljudje popolnoma brez vere, saj vemo, kakšni so dostikrat vzroki necerkvnih pogrebov.

V vsej Sloveniji prihaja redno k nedeljski maši 420 do 450 tisoč ljudi, to je kar skoraj ena četrtnina vseh prebivalcev. Seveda je na podeželju ta odstotek navadno veli-

ko višji (40 do 60% ali tudi več), čeprav je v nekaterih krajih sorazmerno nizek. Mesta poznajo tudi v tem veliko večje odstopanje.

Omenjeni dogodki v življenju — krst, poroka, pogreb, nedeljska maša — nam ne povedo vsega. Pač pa nam marsikaj osvetlijo.

Temu moremo dodati še, da nekaj odstotkov krščenih otrok nikdar v življenju nikjer ne doživi nobene verske vzgoje, saj ne pristopi niti k prvemu obhajilu. Nekaj odstotkov prvoobhajancev pozneje ne gre k birmi. Nato jih je še nekaj odstotkov več, ki ne poskrbijo za poroko pred Cerkvijo. To nam pove, da obisk verouka z naraščajočo starostjo upada, kar nam statistika tudi potrjuje.

Če je v Sloveniji krščenih povprečno 85% otrok, jih pristopi k prvemu obhajilu približno 82%, k birmi 75%, k verouku pa jih prihaja redno okrog 65%. Prav lahko zato rečemo, da si vsaj ena tretjina naše mladine ali sploh ne osvoji nič krščanskega ali pa v skrajno nezadostni meri.

Tako se torej srečamo z novim pojavom, ki ga nekateri imenujejo — in ne brez razloga — razkristjanjevanje.

Kaj je pravzaprav razkristjanjevanje? To, da je vedno manj krščenih? Ali predvsem to, da je vedno več takih, ki ne mislijo in čutijo krščansko?

Razkristjanjevanje je v svojem jedru nekrščansko, neevangeljsko mišljenje in gledanje na življenje ter svet. Seveda je v mišljenju ta-

kih ljudi lahko še marsikaj krščanskega, v svojem jedru pa pri tem ne čutijo bogvekaj versko. Ne da jo se voditi osebni globini pred Bogom in v Kristusu. Lupina more biti pri njih še v marsičem krščanska, za to fasado pa je že mnogo nekrščanskega, nič kaj verskega čutenja in mišljenja.

Zato bomo rekli, da je razkristjanjevanje pot ven iz krščanstva, poganstvu naproti. Slovenije — in niti mest v Sloveniji ne — ne moremo še imenovati pogske v tem pomenu. Tudi ne moremo reči, da je že razkristjanjena — torej brez vsakega verskega čutenja. Pač pa je na poti razkristjanjevanja!

Dežela bi utegnila celo izgubiti ves verski čut, a bi zato še vedno ne bila nujno poganska. Mnogo evangeljskih in krščanskih vrednot more ohranjati človek, ki je brez slehernega verskega čuta. Dežela je zares poganska šele takrat, ko tudi krščanskih vrednot nima več. Kdor pa ve, kako vztrajno se ohranjajo v „družbeni za-vesti“ enkrat osvojene vrednote — tudi verske — bo težje in zato zelo zadržano uporabljal izraz poganstvo.

Mesta na splošno vir nekrščanskih vrednotenj in gledanj. Mesta v Sloveniji niso izjema. Tehnika razširjanja idej je danes zelo izpopolnjena. Spomnimo se samo, kakšna gledanja so se pred nekaj leti začela širiti pri nas po raznih revijah, po eksperimentalnih gledališčih in še kje.

Če dežela doživlja razkristjanjevanje, je seveda Cerkev — torej vse božje ljudstvo — dolžna poglobiti evangelizacijo, ki je oznanjevanje in razglašanje osnovnih skrivnosti odrešenja. Ta evangelizacija pa mora v takem primeru teči tako, da v lučjo evangelija osvetli vsa področja človeškega življenja in človeških dejavnosti. To mora storiti na času primeren, prav prilagojen način. Če ta način oznanjevanja ni ustrezen in če se oznanjevanje ne dotakne življenjskih vozlišč, potem govorimo o „nepokristjanjevanju“, življenja ne pokristjanjujemo.

Baročni Marijin steber na glavnem trgu v Mariboru, priča slovenske vernosti.

Glavna naloga vsega prizadevanja Cerkve pri nas je ravno v tem. Iz nepokristjanjevanja, v katerem se trenuino zaustavljamo, moramo preiti k prilagojeni evangelizaciji.

Sklepne misli: Slovenija še ni poganska. Tudi Ljubljana ne! Počasi pa ginejo zavestne krščanske vrednote. Poznamo žarišča zavestnega razkristjanjevanja, deloma pa še čakamo na temeljito pokristjanjevanje našega življenja. Tukaj pa vse božje ljudstvo potrebuje veliko požrtvovalnosti in moči, ne nazadnje pa tudi nesebičnih duhovnih poklicev.

Danes imamo v Sloveniji na 1700 prebivalcev enega duhovnika (z ostarelimi vred) in na 2300 prebivalcev eno redovnico: za pravkar opisano delo, ki nas čaka, občutno premalo, pa čeprav bi verniki še toliko pomagali. Na vseh ravneh potrebujemo delavcev.

ločitvi od Boga. Ali potem krščansko gledanje na smrt ne poveča trpljenja?

Ne, kajti ob izrazitem razodetju božjega usmiljenja ne moremo drugače misliti, kakor da je v trenutku smrti vsakemu človeku še enkrat dana možnost, da se odloči za Boga ali proti njemu, da se v ljubezni odpre božji ljubezni ali pa zapre vase in zavrne tudi ta poslednji božji klic.

To gledanje na nenadno smrt seveda ne zmanjša resnosti, ki mora napolnjevati naše življenje in delo, vsekakor pa prižiga iskro upanja tudi tam, kjer po človeško gledano celo v luči razodetja tega upanja ne bi bilo.

Res pa je, da izgubi smrt svoje želo šele za tistega, ki je v življenju kar najtesneje povezan s Kristusom. Kristus je namreč s svojim vstajenjem od mrtvih premagal smrt. A te zmage ni dosegel samo zase, temveč istočasno za vse tiste, ki bodo po verli in življenju z njim združeni.

Kakor je za vernega človeka vse življenje daritev Bogu po izpolnjevanju božje volje in vdanosti v božjo voljo v trpljenju, tako je zanj tudi smrt daritev, poslednja in dokončna daritev, prav po zgledu Kristusa, Odrešenika. S Kristusom se veren človek daruje, z njim izpolnjuje Očetovo voljo, z njim trpi, z njim umira in z njim končno tudi vstaja k novemu življenju. Kdor v resnici sprejme smrt kot poslednjo in končno daritev Bogu, ima poroštvo večnega življenja, zanj je smrt ožarjena z zarjo velikonočnega jutra.

Kljub vsemu temu še ostane nad smrtjo tema. Kljub vsemu tudi veren človek čuti smrt kot nasilje. Toda najbolj še to temo razganja krščansko upanje, katerega temelj in poroštvo je od mrtvih vstali Kristus.

po štirih dneh iz groba

Najbrž je šel Jezus v začetku januarja leta 30 v Perejo in hodil kakih dvanajst tednov po spodnji deželi, mogoče tudi po transjordanskem višavju, preden se je prek Jerihe vrnil v Jeruzalem. Vrniti se je zato, ker ga je v tempelj gotovo klicala Velika noč, še bolj pa zato, ker — kakor je sam rekel — „ne gre, da bi prerok umrl zunaj Jeruzalema“.

smrt v betaniji

Betanija je bila cvetoče naselje sredi oljk in smokvinih dreves. Karavska cesta iz Jerihe je šla ob vznožju njenih zidov. Ležala je uro hoda od Jeruzalema, pa se je zdelo, da je daleč od njega, ker je stala vmes Oljska gora in je bil njen mirni okvir tako malo podoben hrupnemu sijaju prestolnice.

Zdi se, da se je Jezus večkrat zadrževal v prijateljski hiši Lazara, Marije in Marte. Kraj je bil zanj prikladen, ker je lahko iz njega hodil v Jeruzalem, kolikorkrat je hotel, ne da bi moral tam ostati čez noč. Ker je kraj ležal nekoliko vstran, je bil Jezus v njem tudi bolj na varnem. Kljub temu je treba občudovati pogum družine, ki je kljub grožnjam farizejev in grmenju članov velikega zbora sprejemala Odrešenika kot gosta in prijatelja.

Lazar je zbolel. Marija in Marta sta Jezusu poslali sporočilo: „Gospod, tvoj prijatelj je bolan.“ Vabilo je bilo obzirno, komajda izrečeno. Sestri sta dobro poznali Jezusa in vedeli, da gane njegovo srce že plaha beseda bolj kakor tarnanje brez konca.

Ali je bil Jezus še daleč ob Jordanu ali na vzhodnem višavju? Ali se je bolnikovo zdravje potem, ko je sel odšel, nenadoma poslabšalo? (Dalje na 8. str.)

življenje piše svoje zgodbe

Ljudje božji, pravim vam, da to ne gre nikamor več. Ali bo ljudi srečala pamet, ali pa bo po mojem konec sveta.

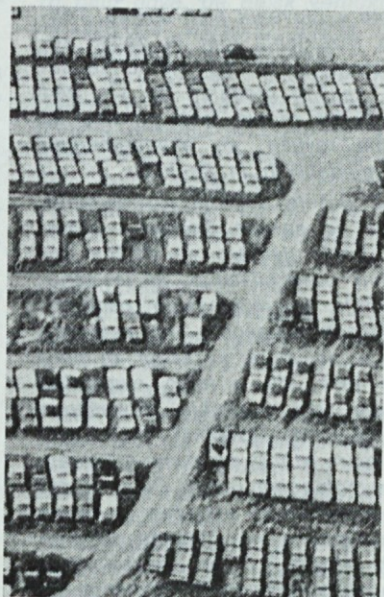
Ste kdaj ponoči z griča gledali na glavno avtomobilsko cesto? Jaz sem in moram priznati, da me je postalo bolj strah kot takrat, ko so mi kot otroku rajnka mati pripovedovali, da se v našem gozdu prikazujejo neke lučke, ki da so dušice otrok, ki so se v njem zgubili in umrli. Vse tiste luči in brnenje in cviljenje in škripanje na cesti — tako je, kakor da bi se skozi pokrajino valila neka pošast, ki nima ne repa ne glave. Če bi mi svojčas kdo rekel, da bom to doživel, bi ga imel za ubogega na duhu.

Pa ko bi se vsaj vsa ta mašinerija valila samo mimo! Ampak tudi ustavlja se in, kjer se ustavlja, je huje, kot da bi prišli Turki ali kobilice.

Imam travnik in košček gozda ob glavni cesti. Na mojo nesrečo je lega takšna, da gredo na ta moj svet kot muhe na med. Pred leti so se še ustavljali samo na robu, se malo razgledali in odpeljali naprej. Pomendrali so nekaj trave, večje škode pa ni bilo.

Potem se je prvi podal čez travnik v gozd na potrebo. Tako se je začelo. Kmalu je namreč tja peljala dobro izhojena pot.

Postavil sem tablo: Ne hodi po travi! pa ni nič pomagalo. Hodili so naprej in to ne samo po uhojeni poti, ampak so si

utirali bližnjice in travnik se je spremenil v nešteto pešpoti. Moj oče se je zaradi ene same take poti pravdal s sosedom tri leta in pravdo dobil... Jaz pa se nisem imel s kom pravdati, ker so se odpeljali naprej.

Lepega dne se je neki pesjan spomnil in zapeljal z avtomobilom kar čez travnik do gozda in tam priredil požrtijo. Kurili so in pekli meso.

Tedaj mi je bilo dovolj in sem jih hotel z vilami pregnati. Se danes pomnim, kako se mi je rdečelični debeluh smehljajal in mi molil jurja:

„Oča, nič ne bodite hudi, vso škodo vam bomo poplačali.“

„To se ne da poplačati,“ sem rekel in se skoraj razjokal vedoč, da bodo za to prvo kobilico v rojih prišle druge.

In res, kmalu so travnik spremenili v cesto in gozd v smetišče. Začeli so se grmaditi odvržki: polivinilaste vrečke, prazne konzerve, plastični kozarci in druga šara, ki še za gnoj ne hasne.

Letos je prvi pripeljal v gozd prikolico in prenočil. Zdaj ostaja po ves dan in večkrat na-

štejem tudi po šest prikolic naenkrat. Začeli so razpenjati šotore.

Šel sem na občino, da bi mi pomagali in me zavarovali. Košnje na travniku ni več, gozd mi bodo uničili. Pa so mi rekli, da oni nič ne morejo, in me napotili k turističnemu društvu. Tam so mi predlagali, da vložim na občini prošnjo za pobiranje tabornine, seveda, če bom njim odvajal takso in občinski davek...

Vidite, tako daleč je prišlo! Da bom moral opustiti živino in odpreti — avtokamp.

z žepno baterijo v gore

S prijateljem sva se dogovorila, da se dobiva v nedeljo zvečer na Rudnem polju, na Pokljuki.

Trda noč je že bila, ko sva se napotila proti Velemu polju, pod Triglav. Pot sva dobro poznala in imela sva dobre žepne baterije, zato je bil vzpon v nočnem hladu prav prijeten. Že ob enajstih sva potrkala na vrata Vodnikove koč.

Drugo jutro sem užival razgled po čudovitem svetu, ki sem ga ponoči samo slutil. Ko sem ob tem veličastju mislil na preteklo noč, ko sva komaj lovila markacije, se mi je utrnila misel:

Jezus se je še dva dni zadržal v kraju, kjer je tedaj bil, preden je odšel na pot. Medtem pa je Lazar umrl. Toda Jezus je poznal svojo moč in je imel svoj namen: „Ta bolezen ni za smrt, ampak v slavo božjo.“

Ko so učenci slišali, da ima njihov Učitelj namen vrniti se v Judejo in se pokazati celo v Betaniji, jeruzalemskem predmestju, so ugovarjali: „Pravkar so te hoteli Judje kamnati in zopet greš tja?“

Jezus jih je pomiril: dnevne ure še niso končane, ne bo se še znočilo. Česa bi se bali, ko hodijo v luči?

Siromaki so se samo na pol pomirili. „Naš prijatelj Lazar spi,“ je nadaljeval Jezus, „a grem, da ga zbudim.“

Za bolnika ni slabo znamenje, če spi, so pomislili tedaj. Torej ni potrebno, da hitimo. Palestinski pregovor namreč pravi: Kdor je spal, je ozdravljen.

Zato je moral biti Jezus bolj jasen: „Lazar je umrl in zaradi vas se vselem, da nisem bil tam, da boste verovali.“ Nato je odločno zaključil: „Pojdimo k njemu!“

Ko je Tomaž videl da je Jezus odločen, je rekel drugim učencem: „Pojdimo še mi, da z njim umrjemo!“ Vrlji Tomaž! V njegovih pogumnih besedah je polno ple-

menitostl in ljubezni: postavil se je na čelo malega apostolskega zbora v okoliščinah, ko je bilo treba tvegati.

vrnitev iz groba

Odpravili so se na pot. Ko so dospeli v Betanijo, je bil Lazar že štiri dni v grobu. Mnogo Judov je prišlo k Marti in Mariji, da bi ju tolažili zaradi umrlega brata.

Ko je Marta slišala, da prihaja Jezus, mu je šla naproti. Marija pa je sedela doma. Marta je rekla Jezusu: „Gospod, ko bi bil ti tukaj, bi moj brat ne bil umrl. A tudi zdaj vem, da ti bo Bog dal, karkoli ga prosiš.“

Jezus ji reče: „Tvoj brat bo vstal.“

Marta mu odgovori: „Vem, da bo vstal ob vstajenju, poslednji dan.“

Jezus ji reče: „Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor vame veruje, bo živel, tudi če umrje. In kdorkoli živi in vame veruje, vekomaj ne bo umrl. Veruješ to?“

„Ja, Gospod,“ mu reče, „verujem, da si ti Odrašenik, božji Sin, ki mora priti na svet.“

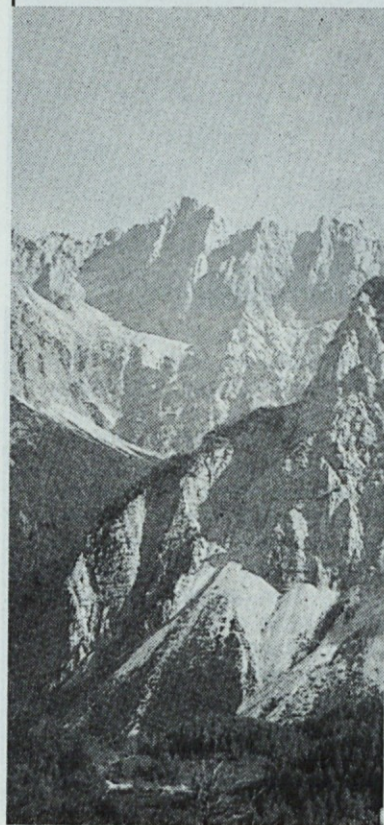
Po teh besedah je odšla in poklicala na tihem svojo sestro Marijo in rekla: „Učenik je tukaj in te kliče.“

prešernov gaj

Kadar me pot popelje skozi Kranj, se, če le morem, ustavim in obiščem Prešernov gaj. Nekdanje pokopališče, spremenjeno v naravni park, ki je porasel s smreko in brezo, je danes kulturni spomenik: Tu stoje nagrobni spomeniki največjemu slovenskemu pesniku Francetu Prešernu, pesniku Simonu Jenku in še nekaterim drugim zaslužnim kranjskim meščanom.

Gaj je domala sredi mesta, a odmaknjen od njegovega vrveža, tu vladajo spokojnost, tišina in mir. Človeku se zdi, ko ga obišče, da se je čas za trenutek ustavil. Primeren kraj za razmišljanje.

Postojiš pred Prešernovim spomenikom, pred spomenikom Simona Jenka, v mislih počastiš njun spomin in nekako pomirjen zapustiš potem kraj njegova zadnjega počitka, v sebi noseč okrepljeno zavest trajne, nenadomestljive vrednosti tega, kar sta nam dala in prepustila v dediščino.

Ta je hitro vstala, ko je to slišala, in šla k njemu. Ko je prišla k njemu, mu je padla k nogam in rekla: „Gospod, ko bi bil ti tukaj, bi moj brat ne bil umrl.“

Ko je Jezus videl, da joka, se je v duhu raztožil. Zadržtel je in rekel: „Kam ste ga položili?“

Reko mu: „Gospod, pridi in poglej!“

Jezus se je zjokal. Judje so tedaj govorili: „Glejte, kako ga je imel radi!“ Nekateri izmed njih so pa rekli: „Ali ni mogel on, ki je odprl oči slepemu, tudi storiti, da bi ta ne bil umrl?“

Jezus je odšel h grobu. To je bila votlina in k njej je bil prislonjen kamen. Jezus veli: „Odvalite kamen!“

Marta, sestra umrlega, mu reče: „Gospod, že dehni, kajti že četrtri dan leži.“

Jezus ji reče: „Ali ti nisem dejal, da boš videla slavo božjo, če boš verovala?“

Odvalili so kamen.

Jezus pa je povzdignil oči kvišku in rekel: „Oče, zahvalim te, da si me uslišal. Jaz sem vedel, da me vselej uslišiš, a zaradi okoli stoječega ljudstva sem rekel da bi verovali, da si me ti poslal.“

Ko je to izrekel, je zaklical z

močnim glasom: „Lazar, pridi ven!“

Umrli je prišel ven, povezan na rokah in nogah s povoji in njegov obraz je bil ovit s prtom.

Jezus jim reče: „Razvežite ga in pustite, naj hodi!“

„jaz sem vstajenje in življenje“

Prizor je evangelist Janez opisal resnično, natančno in močno, kar vse je enako vredno občudovanja. Mártna in Marijina psihološka podoba sta prepričljivi: Marta je trdnejša v svojih nazorih, sicer verna, a vendar izmed tistih močnih žena, ki se rade upirajo, Marija je nežna in sprejemljiva, vsa potopljena v zaupnost in vdanost.

Trditev „Jaz sem vstajenje in življenje“ je nekaj dni pred žalostnim tednom, ko je Jezus umrl, silne važnosti. Za Lazarja je smrt samo prehod, dogodek, ki ne pretrga toka življenja: onstran vrat noči je obljubljen luč tistim, ki verujejo. Lazarjeva vrnitev v življenje, zadnje pričevanje o Kristusovem božanstvu, napoveduje čisto drug čudež in dokončno Jezusovo zmago nad smrtjo.

je bil z menoj, stopil bliže k spomeniku, se cvetlice dotaknil s prsti — in odmaknil roko. Lonček in cvet, ki naj bi iz nje rasel, kristalna vaza, ki je bil lonček vanjo položen: vse je bilo ponarejeno, izdelano iz umetne mrtve plastične snovi!

Bila sva trpko presenečena! Nespodobno šaro sva izpred pesnikovega spomenika odstranila in jo postavila za bližnjo smreko. Drugega nisva mogla.

Kdo je bil, ki je na ta način hotel „počastiti“ pesnikov spomin, ne vem.

„Glej, saj to je podoba tvojega življenja! Sedanje življenje ti razsvetljuje luč vere. Te luči je dovolj, da veš, kod in kako moraš hoditi, da ne zaideš. Vsega veličastja, ki te obdaja, pa ne vidiš. Po veri zdaj veš, kako blizu ti je Bog, vendar ga ne čutiš. Veš, da je Kristus vedno s teboj, saj je zate plačal s svojim trpljenjem in smrtjo, s svojo ljubeznijo, a vendar njegove bližine največkrat ne čutiš. Nekoč pa bo zasijal dan. Takrat se bo vsa ta panorama, ki te že zdaj obdaja, pokazala v veličastju in v vsem sijaju. Zdaj ne razumeš smisla trpljenja in ti mora zadoščati, da veš, da je Bog Jezusovo trpljenje in trpljenje vseh ljudi vključil v svoj načrt odrešenja sveta.“

Ves dan sem potem preživljal v veseli zavesti, kako nekaj velikega imam, ko imam vero. Kakšna izguba, če človek nima vere! Saj so tudi brezverci lahko veliki človekoljubi in prav je, da z njimi iščemo stične točke, dejansko pa je, kakor da bi bili iz različnih svetov: svet vere, ki nam toliko pomeni, ki nam je v opore v najtežjih trenutkih, njim nič ne pomeni.

Oni dan, zapadel je nov sneg, sem ta kraj spet obiskal. V ceclec sem utiral stezico in že od daleč opazil pod spomenikom pesnika iz Vrbe rdeče cvetove. Pomislil sem, da so nageljni, obšel me je prijeten občutek: spet se je nekdo spomnil našega velikega poeta, še je v nas Slovencih nekaj pristne srčne kulture kljub razširjeni epidemiji potrošniške mrzlice.

Pelargonija pod spomenikom je bila lepa, pravzaprav preveč lepa in preveč rdeča za vsakdanji okus. Zato je prijatelj, ki

Kaj pravijo doma in po svetu

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bravci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! Op. ured.

družina

„Družina“ izhaja dvakrat na mesec. Izvod stane 50 par. letna naročnina 12 Ndin. za inozemstvo

PO CERKVI LAHKO BREZ SKRBI MAHNEŠ

V dveh zadnjih številkah *Družine* (36 in 37) smo po vrsti objavili najprej pripombe jugoslovanskih škofov k osnutku nove jugoslovanske ustave, nato pa pripombe slovenskih škofov k osnutku slovenske ustave.

Komaj nekaj dni po izidu teh številk so se pojavile v dnevnem časopisu prve reakcije. Serijo je odprl mariborski *Večer* (25. septembra 1973, stran 3), ko je priobčil članek B. Maksimoviča z naslovom „Pobude brez znamk“, v podnaslovu pa govori o „politično nesprejemljivih pobudah, ki jih ni potrdila javna razprava in jih pošiljajo kar na ustavno komisijo“. Nikjer niso naravnost omenjeni škofje, vendar je sočasnost le preveč očitna, da bi mogli govoriti o slučaju. „Kajpada nimamo ničesar proti posameznim pobudam,“ piše B. Maksimović, „toda niti republiška ustavna komisija niti koordinacijska komisija pri republiški konferenci SZDL ne moreta postati nabiralnik, v katerega bi lahko metali nepreverjene predloge.“ Pomanjkanje „preverjenosti“ pisec primerja s pismom brez znamk. Predlogi pa bi mogli biti preverjeni samo „na enem izmed množičnih sestankov, ki so bili sklicani v okviru javne ustavne razprave“.

Člen 139 Osnutka ustave SFRJ se glasi: „Občan ima pravico dajati telesom in organom družbenopolitičnih skupnosti ter drugim pristojnim organom in organizacijam opozorila in predloge, dobiti odgovor nanje ter dajati politične pobude splošnega pomena.“ V ustavnem besedilu ni nobenega govora o preverjanju in bazi. Slovenski (in jugoslovanski) škofje so svoje predloge poslali kot občani SFRJ. Z njimi niso hoteli nobenih političnih privilegijev za rimskokatoliško versko skupnost v Sloveniji (in SFRJ), ampak so želeli s svoje strani pomagati k razčiščenju nekaterih pojmov in ustavnih opredelitev, ki zadevajo življenje in delo verskih skupnosti in vernih občanov.

Veliko bolj umirjeno je reagiral Savin Jogan v *Dnevniku* (29. septembra 1973, stran 5). Na precej priostreno vprašanje, kaj je s pisanjem dela verskega tiska, „ki se je zavzemal za to, da bi dobile tudi verske skupnosti svojo delegacijo v skupščinah, in ali ni to prikrita želja po politizaciji verskih skupnosti“, je na kratko povzel vsebino nekaterih predlogov in poudaril, da jih bodo proučili in nanje tudi odgovorili. To je v popolnem skladu z ustavnimi načeli. Omenil pa je, da so to predlogi, ki niso izšli iz organizirane razprave.

Prek vseh meja pa gre zapis v *Naši komuni* (glasilo občinske konference SZDL Ljubljana Vič—Rudnik) z dne 24. septembra 1973. Jože Dernovšek—Dušan je v članku „Verske skupnosti in osnutkih ustavnih določil“ zapisal nekatere takšne opredelitve, ki jih ni mogoče sprejeti, in v jeziku, ki ga že dolgo nismo vajeni.

Najprej analizira nekatera ustavna določila, ki urejajo življenje in delovanje verskih skupnosti. Popolnoma nemogoč pa je odstavek, kjer skuša ovrednotiti verske skupnosti, ki delujejo v Sloveniji: „Pri nas se skušajo na različne načine druga prek druge uveljaviti verske skupnosti,

novice od doma

(Nadaljevanje s str. 3)

imeli dve lepi slovesnosti. Nekdanji župnik Anton Hafner je obhajal zdrav in čil svoj biseromašniški jubilej. Škof Lenič v spremstvu škofa Čekada pa je naslednjo nedeljo blagoslovil nove orgle.

HRASTNIK — *Tovarna stekla je v letošnjem letu visoko prekorachila izvozni načrt kljub izpadu električnega toka v septembru. Na tuje najlažje prodajajo brušeno steklo. Letošnji izvoz znaša 3,5 milijonov dolarjev.*

IDRIJA — *Nekoč najbolj razvita čipkarska obrt v teh krajih, ki je bila prava umetnost, je v zatonu. Žene rudarjev in kajzarjev, pozimi tudi na kmetih, so klekljale pozno v noč do zgodnjega jutra ob smrdeči petrolejki. Od nekdanjih 6000 čipkaric je danes le še kakih 1000 bolj ali manj aktivnih čipkaric. Mlajša deklela si iščejo lažji zaslužek v tovarnah.*

KIDRIČEVO — *Pred majhno kapelo vojaškega pokopališča tega zanega industrijskega središča na Dravskem polju je bila v začetku septembra proslava ob ustanovitvi nove župnije Sv. Družine. Slovesnosti je vodil škof Grmič, ki je ob tej priložnosti poudaril važnost iskanja Boga.*

KOBARID — *Z zajezitvijo Soče pri Kobaridu so v načrtu nova dela za gradnjo elektrarne večje zmogljivosti. Primorska proizvede komaj polovico elektrike, ki jo potrebuje. Obenem je precej odmaknjena od ostalih energetskih središč. Čeprav je skupnost za varstvo okolja temu nasprotovala, postajajo praktične zahteve močnejše. Elektrar-*

na bo zgrajena do leta 1976. Umetno jezero bo zadrževalo 124 milijonov kubičnih metrov vode. Prestaviti pa bo treba tudi bovško cesto.

KOBARID — Vaščani vasi Ladre, Smasti, Libušnje, Vrsna in Kamna so lepo uredili pokopališče pri Sv. Lovrencu. Tu je pokopan pesnik Simon Gregorčič, zato ga imenujejo tudi Gregorčičevo pokopališče. Pesnik ima lep spomenik iz belega kraškega marmorja.

KOPER — V tovarni „Tomos“ so poskrbeli za novost. Priljubljenim amijem se pridružuje „Ami super“ s 1015 kubičnim motorjem in hitrostjo 140 km/h. S tem zapolnjujejo vrzel v srednji kategoriji ciotroenovih vozil.

KOPER — V koprski industrijski coni je začela obratovati tovarna disperzija, ki jih uporabljajo v industriji barv in lakov. Soinvestitorji so koprski Iplax, Hoechst in Jugohemija Beograd. Letno bo nova tovarna izdelala 75.000 ton blaga.

KRVAVEC — Pred novo zimsko sezono bo dograjena nova krožna kabinska žičnica, ki je speljana ob prejšnji. Veliko dela so že opravili pri urejanju novega smučišča, širokega sto metrov. Posebna proga pa bo vodila prav do spodnje postaje v dolini. Kravec se bo tako prebil na drugo mesto med zimskimi smučišči, tako za Kranjsko goro.

LITIJA — Valvasorjev grad na Bogenšperku že več let obnavljajo s pomočjo spomeniškega varstva. Urejene so že nekatere stalne zbirke in sejna dvorana. Sedaj obnavljajo portal glavnega vhoda, balkon in urejajo velik gostinski lokal. Veliko skrb posvečajo ureditvi okolja.

LJUBLJANA — V oktobru je bila v Narodni galeriji odprta velika razstava gotске plastike na Slovenskem. Ekspoziti iz vse Slovenije so prikazali razvoj in značaj kiparske umetnosti med 13. in 16. stol. Razstavljenih je bilo 157 oltarjev, prastik, reliefov, največ sakralne vsebine.

kot so: islamska verska skupnost, srbska pravoslavna cerkev, slovenska evangelistična (?) cerkev, rimskokatoliška cerkev in Cerkev kot klerikalno politična organizacija, slovenska starokatoliška cerkev... itd.“ Človek se mora nehoti nasmehnuti ob takšni opredelitvi Cerkev. Torej mora poleg katoliške in vrste drugih Cerkev neke v Sloveniji delovati še neka Cerkev (samo za to je avtor uporabil veliko začetnico), ki ni nič več in nič manj kakor klerikalno politična organizacija. Zdi se, da bi bil vsak komentar odveč.

Pisec nato nadaljuje v podobnem slogu: „V vse pore življenja v naši republici se še posebno močno vpija prav rimskokatoliška cerkev in Cerkev, ki s svojim delovanjem kot oblika in vrsta verske skupnosti in organizacija daleč presega interes svojih vernikov. (Le kdo meri „interés“ vernikov? — op. ur.) Posega v družbenopolitično življenje slovenske samoupravne družbe zlasti na prostoru vzgoje in izobraževanja, socialno zdravstvenih in socialnih problemov..., zahteva soodločanje v zadevah urbanistične politike itd. Znano je, da v nemalo ‚farnih‘ območjih zbirajo gradbene materiale in večje ‚prostovoljne‘ denarne prispevke pod tih, prikrito in tudi glasno grožnjo z oporekanjem ter kazanjem s prstom prek prižnice na tiste vernike-občane, ki se v take ‚zbiralne‘ akcije ne vključujejo.“

Zdi se, da je postala kar nekakšna moda govoriti in pisati o klerikalizmu. Cerkev v obliki, ki jo je naslikal J. Dernovšek v *Naši komuni*, je nekakšen skonstruiran sovražnik za vsakdanjo uporabo, po katerem lahko brez skrbi mahaš. Je pač res, biti kristjan dandanes ni ravno popularno, toda kristjan (ali v širšem pomenu vernik) ni isto kot klerikalec. To je zlasti jasno mladim kristjanom, ki s predvojnimi prerivanjem med klerikalci in liberalci nimajo nobene zveze.

Zanimivo je tudi naslednje posploševanje: „Verske dostojanstvenike praviloma najdemo vedno med zatiralci delavskega razreda...“ Nato se pisec spušča v polpreteklo zgodovino z bojaznijo, da bi „vmešavanje v družbenopolitične zadeve“ privedlo tiste čase nazaj. Tako posplošenim trditvam ni mogoče odgovarjati, ne da bi bili odgovori še bolj splošni. Eno pa lahko rečemo: Tisti, ki trdi, da si Cerkev v samoupravni družbi kuje kapital in da si želi nazaj v preteklost, kjer bi ponovno prevzela „vlogo izkoriščevalca delavskega razreda“, je ali zelo naiven in nepoučen o pokoncilskih miselnih tokovih v Cerkvi ali pa je njegovo pisanje zlonamerno.

Teh nekaj predlogov, ki so prišli s strani vernih občanov, je najbrž dvignilo le preveč prahu. Ko je naš urednik v novembru leta 1971 obiskal predsednika Komisije SRS za verska vprašanja Pavleta Bojca, se je z njim pogovarjal o pripravah na novi zakon o pravnem položaju verskih skupnosti. Med drugim ga je vprašal, če se bodo med pripravami posvetovali tudi s predstavniki verskih skupnosti. Predsednik Bojca mu je odgovoril: „To vsekakor. Posvetovanj pa ne mislimo omejiti samo na uradne predstavnike verskih skupnosti, temveč bodo tako kot vedno ob sprejemanju pomembnega zakona imeli vsi, ki so za to zainteresirani, možnost izraziti svoje mnenje. Gotovo bo SZDL tudi v tem primeru prevzela politično iniciativo za potek take javne razprave“ (*Družina* XX/1971/23, str. 3).

Če so te besede veljale za sprejemanje navadnega zakona, morajo še bolj veljati za ustavno razpravo. Vsak občan SFRJ, ki je obenem član te ali one verske skupnosti, je za novo ustavo zainteresiran kot vernik in kot občan. In kot tak ima vso pravico sodelovati v ustavni razpravi tako sam kakor v okviru javnih razprav, ki jih je organizirala SZDL.

Še nekaj je zanimivega v tem pisanju. Nihče (razen S. Jogana v *Dnevniku*) se ni lotil bistvenih točk predlogov, ki so (po našem mnenju) konstruktiven predlog za boljše odnose med verskimi skupnostmi in samoupravno skupnostjo, ampak so se vsi zaleli v misel dr. Perka o morebitnih samostojnih interesnih skupnostih v okviru verskih skupnosti.

ŽARNICE SO SPET UGASNILE

V ponedeljek so začeli porabo električne energije v Sloveniji prav drastično omejevati. Prizadete so predvsem nekatere velike tovarne — od tovarne dušika v Rušah do železarn in Kidričevega.

Obvestili so nas o naslednjem: Slovenija bi sedaj potrebovala na delovne dni okrog 17 milijonov kilovatnih ur. V lastnih hidro in termoelektrarnah proizvedemo slabih 12 milijonov kilovatnih ur dnevno. Iz drugih republik dobimo na dan po 1 do 1,3 milijona kwh, tako da je treba omejiti dobavo odjemalcem za 3,7 do 4 milijone kilovatnih ur na dan. To pa je skoraj četrтина tiste količine, ki bi jo v Sloveniji potrebovali.

Navajajo tudi vzroke: v rekah je malo vode, obnavljanje izrabljenih termoelektrarn se je zavleklo (zlasti šoštanjska in zaradi nje tudi drugih), premoga ni dovolj, energetska kriza pa je zadela tudi naše dosedanje dobavitelje, ki proizvedeno energijo porabijo predvsem sami. Niso pa omejiti in posebej omenjali tega, da smo z gradnjo elektroenergetskih objektov zamudili in da bi morali take stiske že zdavnaj prej predvidevati in jih tudi preprečevati.

Najbrž se ne bi mogli tudi kar mirne duše sprijazniti z golo ugotovitvijo, da se je v Šoštanju obnavljanje strojev pač podaljšalo, ampak bi koristilo, če bi pobrskali, zakaj se je podaljšalo in zakaj so sploh tolikšni izpadi. Kakor nemara ne bi bilo odveč podrobneje pogledati, ali premoga res ni mogoče dobiti kaj več, kot to zatrjujejo.

Zdaj se nam maščuje, da se niso mogli zediniti, kje naj bi gradili elektrarne in kakšne. Odkrito povejmo, da je kar precej lokalnih tet in stricev mešalo štrene, bati pa se je, da taki vplivi tudi pri sedanjih odločitvah niso odstranjeni, ali pa je še kakšen drug vrag vmes, da še ni padla odločitev glede tega, ali bo plinska elektrarna stala v Dolskem ali pa bo kombinirana v Trbovljah. Pa še tako malo odločnosti je bilo glede tega, da bi sredstva res samoupravno združevali. Vrh vsega so bili še spori v samem elektrogospodarstvu glede združevanja, pritiski in tako naprej.

Delo, Ljubljana, 5. sept. 1973, str. 1.

NAJ ŽARNICA POSVETI!

Pa recite, če ni absurd, da si ob zatonu dvajsetega stoletja svetimo s svečo? In to v Sloveniji, ki se prišteva med razvitejše! In to ne en večer zaradi morebitne trenutne okvare (kar se zgodi tudi v najbolj razvitih deželah sveta), ampak kar vsak večer! Pa se kar naprej tajajo hladilniki, ustavljajo dvigala, usihajo vodovodne pipe, ustavljajo se stroji, računalniki...

Vse kaže, da se je moral elektroenergetski vozil Slovenije zaplesti prav do absurda, da smo ga naposled presekali. Previdneje pa je reči, da ga šele sekamo. Prodrlo je spoznanje, da se ni mogoče igrati v nedogled.

Stvar izvršnega sveta je zdaj predvsem v tem, da napravi red v elektrarnah in njihovi oskrbi s premogom, da poskrbi za čim prejšnjo in čim hitrejšo gradnjo novih elektrarn in da poišče še druge možnosti, da bi tudi od drugod dobili električno energijo.

Dolgoročno velja poskrbeti, da se Jugoslavija čimprej poveže s 380 kilovoltnim daljnovodom, kajti zdaj teče energija iz Djerdapa samo do Beograda in Bora, vse drugo izvozimo... Tudi to je eden izmed absurdov, da imamo namreč velikansko elektrarno, daljnovodov od nje pa ne. In to tudi po naši lastni krivdi.

Ob sveči imamo čas, da temeljito premislimo, kaj vse je povzročilo sedanjo mrakobo.

Naj nam žarnica posveti! Vsaj petindvajsetvatna!

Delo, Ljubljana, 14. sept. 1973, str. 1.

LJUBLJANA — Hortikularno društvo Slovenije je v septembru na gospodarskem razstavišču v Ljubljani uspešno spremenilo razstavljeni prostor v prekrasen cvetlični vrt. Poleg domačih gojiteljev cvetja so sodelovali tudi mednarodni mojstri. Pokazali so skrivnosti ikebane, kaktej, vrtov in zaščitne rastlin. Zanimiv je bil tudi gobarski oddelek. Priredili so tudi cvetlični ples, tekmovanje v vezenju cvetja, mladi slikarji pa so poskušali svoje umetniške sposobnosti. Razstava je privabila izredno veliko število obiskovalcev.

LJUBLJANA — V septembru je po mesecu dni „predaha“ v mesnicah bilo z lahkoto najti precej mesa. Verjetno so ga mesarji hranili v hladilnikih in so ob pomanjkanju elektrike hladilniki sami, brez izvršnega sveta, „odtajali“ cene.

MARIBOR — Mariborski škof Maksimilijan Držečnik je 5. oktobra praznoval svojo sedemdesetletnico. Škof je postal leta 1946 in od tedaj pogumno vodi svojo škofijo. Njegovo vsestransko delavnost dopolnjuje globoka vera in plemenitost.

MARIBOR — V prostorih mariborske knjižnice so odprli sodobno in privlačno opremljeno čitalnico, ki ima 36 sedežev. Bralcem so na razpolago knjige in katalogi; strokovni sodelavci radi pomagajo pri izbiri knjig. Istočasno so v knjižnici priredili razstavo povojnega literarnega periodičnega tiska.

MARIBOR — Ustanovljena je visoka tehniška šola, ki dopolnjuje zmogljivosti slovenskih potreb, obenem pa daje mariborskemu okolju vse večji poudarek.

MARIBOR — Koruzno tekmovanje je letos zajelo 1600 pridelovalcev koruze. Najboljši so dosegli odličen pridelek: 80 stotov na hektar. Kmetijski inštitut Slovenije želi s tem tekmovanjem zbuditi med kmetovalci zanimanje za čim boljšo obdelavo in tehnologijo proizvodnje.

„NAŠ MAČEK NIMA SREČE. KER NI BILO MESA, SMO GA NAVADILI NA FIŽOL, ZDAJ BO PA VSAK ČAS ŠE TEGA ZMANJKALO.“

Vinska bratca se pogovarjata.
„Jaz s plačo še kar shajam.“
„Jaz tudi, le za družino mi nič ne ostane.“

„OČKA, KUPI MI ENO JABOLKO!“
„NE MOREM, KUPIL SEM TI GA ŽE PREJŠNJI TEDEN.“

„Odkar so inšpektorji ugotovili, da Ljubljana ni tako zasmrajena, kot mislimo, veliko lažje diham.“

„A VI DELATE V TEM HOTELU?“
„NE, JAZ SEM TU DIREKTOR.“

Nekomu je televizija vendarle pomagala do znanja. Nekega večera se je tako naveličal programa, da se je vpisal v večerno šolo.

DOSLEJ JE BILO PLANIRANO NA SLOVENCA LETNO 30 KG MESA, ODSLEJ PA JE PLAN KAR 70 KILOGRAMOV. KOLIKO GA JE TREBA PLANIRATI, DA BOMO DOBILI LETNO 10 KILOGRAMOV MESA NA OSEBO?

Boljši je dober stric kot devet sedov.

SREČA JE UP LAHKOMISELNIH IN ZAGOVOR SPRETNIH.

Vedno odločamo kolektivno, da potem dela vsak po svoje.

KJER NI DENARJA ZA ZNANJE V TEORIJI, GA MORAMO POTEM PREKOMERNO DAJATI ZA NEZNANJE V PRAKSI.

Prodajalka otroku: „Reci mami, da tega nimamo, ker izvažamo, tega pa nimamo, ker še ne uvažamo!“

JE ŽE RES, DA SE JE ČLOVEK RAZVIL IZ OPICE, TODA TO ŠE NI IZGOVOR.

„Saj ne gori voda,“ je rekel osel in utonil.

ČEMU POSTAVLJAMO STANOVANJSKE BLOKE NA NAJRODOVITNEJŠO ZEMLJO?

● Zato, da potem uvažamo tižol iz Mehike.

OČE SINKU: „ČE BOM DOBIL PREMIJO NA LOTERIJI, TI BOM KUPIL VSE KNJIGE ZA ŠOLO.“

Spoznal sem, da je bolje biti slab, a tih delavec, kot pa dober in preglasen.

„NAŠ KOMERCIALNI LAHKO LEŽI VES DAN NA SONCU, PA GA NIČ NE OŽGE.“

„LAHKO NJEMU, KO JE PA NAMAZAN Z VSEMI ŽAVBAMI.“

Vsi zelo radi razkazujemo, česar nimamo.

„TOVARIŠI, OD DANES ZAČNEMO V NAŠI TOVARNI VARČEVATI NE GLEDE NA TO, KOLIKO NAS BO VARČEVANJE STALO.“

Jaz bi tudi bil pošten, ampak potem ne morem živeti.

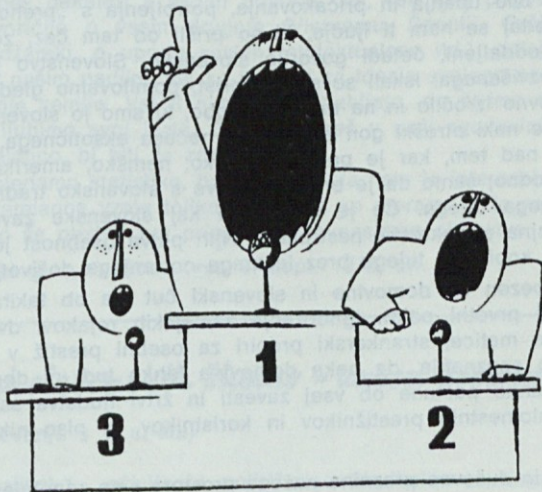

DIALOG

ALI JE TEORIJA VAŽNEJŠA OD PRAKSE?

- Teorija je za tiste iz družbene „nadgradnje“, praksa pa za one iz „baze“.
- Teoretično je moja glavna skrb delavski razred, praktično pa vila, dva vikenda in trije avtomobili.
- Vsekakor teorija: teoretično se da ves svet spremeniti v en sam paradiz.

Po Pavlihi

NEKA DOMOVINA LAHKO TUDI NI DOMOVINA

V času fašizma sta bili na Primorskem predvsem duhovščina in Cerkev, ki sta slovenstvu nudili zadnje zatočišče. Zato je bila katoliška misel v zavesti primorskih ljudi vedno najtesneje povezana s slovenstvom.

Osvobodilni boj je na Primorskem potekal v znamenju borbe za narodno svobodo, beseda komunizem je pomenila enakost in bratstvo, ne pa brezbožne ideologije z napadanjem duhovnikov ali zatrtjem cerkvenih pevskih zborov, prepovedjo zvonjenja itd., kar vse je po vojni po priključitvi k Jugoslaviji („materi domovini“) prišlo do veljave.

Cele vasi so se tedaj izbrisale iz partije, zaprepaščene nad tem, da njeni člani kot komunisti ne bi smeli več hoditi v ljubljeno jim cerkev. Ko je potem komunistična oblast nasilno razbila vaše srenje, zatrla samostojno pobudo kmeta, pritisnila na vero zaposlenih, so minila leta, preden je prodrlo spoznanje: „Pustite vsako upanje vi, ki vstopate!“

Sprva so ljudje verjeli, da gre le za prehodne težave, ki jih ima „nova“ oblast pri svojem uveljavljanju, potem pa je zajel nemir vso deželo, toda rešitve ni bilo več. Osodno spoznanje je prodrlo v ljudi, ohromilo veselje, navezanost na domačijo, in ostalo v duši kot kamen. Tako je še danes.

Dežela, kjer so ljudje tako ljubili knjige, petje in kulturo, kjer si mogel v zadnji zakotni vasi najti ljudi, ki so bili široko razgledani, narodno zavedni in poučeni, kjer skoraj ni bilo vasi, ki ne bi imela vsaj majhnega pevskega zbora, se je naenkrat pogreznila v molk.

V to kulturno praznino je začel vdirati ljubljanski radijski in televizijski program, revije in časopisje z osladnimi šalami, grobo intimnimi spolnimi nasveti, z vso malomeščansko plitkostjo liberalnega tipa, ki je na istih straneh ostro nasprotovala uradnemu nauku o socialistični samoupravljalni družbi.

Za ideološko kuliso so se začeli kazati prvi obrisi surovega profitarstva, ki ne pozna več nobenih meja. Celó sama slovenska ideja, ki je bila vsa leta fašizma in vojne primorskim ljudem kot zvezda vodnica, je bila naenkrat pohojena. Pod krinko državne enotnosti (kot norčevanje iz vseh, ki so se zanjo borili in tudi padli) je bilo ime slovenske narodnosti odstranjeno z dnevnega reda v javnem življenju, odstranjeno celo z rojstnih listov naših otrok.

Toliko je bilo upanja in pričakovanja, potrpljenja s „prehodnimi“ težavami, a sedaj se nam ti ljudje, ki so prišli od tam čez, zdijo vedno bolj tuji in oddaljeni, četudi govorijo slovensko. Slovenstvo jim ni pomenilo nič vzvišenega, iskali so svojo korist, pomilovalno gledali na slovensko duhovno izročilo in na našo zvestobo, ki smo jo slovenstvu ohranili. V njih je neki otroški gon po iskanju nečesa eksotičnega, barvitega, vzhičeni so nad tem, kar je pariško, rimsko, nemško, ameriško, čim bolj mednarodno, samo da je brez povezave s slovensko tradicijo; poveličevanje vsega tujega. Če je ostalo še kaj slovenske zavesti, jo je prekrila skrajna strankarska nestrpnost. Njih plitva osebnost je bila sposobna samo kopiranja tujega brez lastnega notranjega doživetja.

Naša ljubezen do domovine in slovenski čut sta ob takih doživetjih izgubila svoj prvotni polet. Ignoriranje zamejskih rojakov, dvojna ideološka morala matice, strankarski prepiri za osebni prestiž v svetu, vse je vodilo do spoznanja, da neka domovina lahko tudi ni domovina, da slovenstvo lahko postane ob vsej zavesti in žrtvi ljudstva samo poceni sredstvo malomestnih prestižnikov in koristnikov, ki niso nikoli poznali ideala.

Kulturno in duševno praznino našega prostora sme zapolnjevati kakšen *Nedeljski dnevnik*, ki kuje dobiček, zato da nas poneumlja. Slovenski verski tednik, ki je tako na tekočem o tretjem svetu, je našim razmeram

MARIBOR — Na mariborskem glasbenem festivalu je bilo na sporedu 16 popevk. Prvo in drugo nagrado občinstva je prejel Jože Kreže. S tem je pokazal, da je eden vodilnih skladateljev narodnozabavne glasbe in narečnih popevk. Njegovi pesmi „Flosarij“ in „Piskrovez Marko“ sta bili sprejeti z izrednim navdušenjem.

MARIBOR — Živilski kombinat „Intes“ je v Melju obnovil zastarelo pekarno po novih tehnoloških metodah. S sodobnimi stroji lahko spečejo v eni uri 2200 kg kruha in 10.000 žemelj. Od tega imajo največ koristi peki, ker je ukinjeno nočno delo.

MARIBOR — V mariborski drami so v letošnjem letu poskrbeli tudi za otroke. Na sporedu je Vosov „Plešoči osliček“. Osnovni poučni temi so posrečeno dodali in jo glasbeno izpopolnili v pevnosti z vrsto odlomkov. Igra privablja in navdušuje vse obiskovalce.

MURSKA SOBOTA — Naglo rastoče krivulje prometnih nesreč v Pomurju niso krivi samo vozniki. Dobrišni meri nesreč botrujejo tudi nepregledna križišča, premajhno število semaforjev, prometnih znakov in neurejena avtobusna postajališča. To dokazuje cesta med Črenšovci in Jula Marofom, kjer se je zgodilo že veliko nesreč, ki so jih povzročile divje živali, a ni denarja, da bi postavili prometni znak. Prav tako je v Skakovcih zgubilo življenje 5 ljudi, 7 otrok pa je ranjenih, ker ni znaka za omejitev hitrosti.

NOVO MESTO — Novomeška tovarna avtomobilov se je specializirala za izdelovanje avtomobilskih prikolic za kampiranje. Z novimi investicijami povečuje svojo proizvodnjo na 50.000 prikolic letno. Glavni del proizvodnje gre v izvoz. Domačinom pa daje nova delovna mesta.

ODRANCI — Pomurski študentje so se srečali s svojimi duhovniki in škofi najprej pri skupni daritvi sv. maše in nato v zanimivem po-

govoru razpravljali o življenju študentov ter o njihovih problemih in željah, ki jih imajo do duhovnikov. To je bilo pomembno zblížanje, ki bo enim kot drugim pomagalo do boljšega medsebojnega razumevanja.

OPLOTNICA — V začetku oktobra so odprli nov otroški vrtec. Otvoritev je bila povezana s praznovanjem tedna otroka, ki so ga po vsej Sloveniji praznovali ter ob predavanjih skušali poudariti važnost in pomen pravilne vzgoje. Ob tej priliki je bilo več kulturnih prireditvev.

ORMOŽ — Ob 700-letnici mesta je sekcija kmetijskih novinarjev na svojem posvetovanju poudarila važnost nadaljnega razvoja kmetijstva na tem področju. Kmetje bi lahko pridelali veliko več sadja, buč in drugih pridelkov, ako bi imeli zagotovljen odkup svojih pridelkov. Velika trgovska podjetja namreč uvažajo hrano iz tujine, namesto da bi vlagala svoja sredstva v organizacijo in proizvodnjo doma.

PTUJ — Člani ptujskega gledališča so nastudirali Cankarjevo dramo „Hlapec Jernej“. Poleg nastopov doma bodo imeli vrsto gostovanj in tako popestrili kulturna srečanja.

PTUJ — Ptujsko folklorno društvo je organiziralo nastop folklornih skupin iz Železne Kaple, Varaždina, Cirkovcev in Markovcev. Poleg njih so nastopili tudi pevci in godci izvirnih domačih pesmi.

RAVNE NA KOROŠKEM — Planinci po Raduhi, Uršlji gori, Peci in drugod lahko pogosto srečujejo fante z znakom gorske reševalne službe. Zlasti v zimskem času, pri smučanju in v času plazov so ti fantje še posebej budni in pripravljeni pomagati. Letos obhajajo svojo 25-letnico. Poleg dobre opreme in treh lavinskih psov imajo redne vaje in izpopolnjevalne tečaje. Veliko zanimanja kažejo mladi tudi za gorsko reševalno službo, za katero se pripravljajo na posebnih tečajih.

odmaknjen, preveč oddaljen od našega izročila, da bi mogel potešiti našo duhovno žejo. Duhovna pot do goriške katoliške tradicije, ki je oplajala naše versko doživetje, je neprodušno zaprta.

Kaj danes priključena dežela, preizkušena od zahoda in vzhoda, v resnici čuti, nihče natanko ne ve. Smemo pa mirno zapisati: prepolna je grenkih spoznanj in bridkih razočaranj.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 30. avg. 1973, str. 2.

BAZOVIŠKE ŽRTVE NISO PADLE ZA „FRATELANCO“

V tem času, ko se gre vsakdo velikega antifašista, je prav, da se ob obletnici 6. septembra 1930 za trenutek zamislimo na žrtve, ki so pordečile kraško zemljo na bazoviški planoti in na vse, ki so morali za njimi v trpljenje in smrt.

Vsakikrat, ko gremo na kraj ustrelitve Bidovca, Miloša, Valenčiča in Marušiča, nas zajame prava bolečina: spremljamo obsojence na smrt iz Koroneja na kraško planoto, prisluhnemo njihovim zadnjim besedam, ki so jih premikale ustnice, slovenski pesmi, s katero so se poslavljali najprej od zverinske diktature, zaradi katere so morali na morišče, namesto da bi se vrnili na kmetijo, v tovarno ali v šolo.

Ko premišljamo njih zadnje trenutke, se nam v prsah kopiči silna bol, ki nato bruhne v gnev proti vsem diktaturam, proti krvolokom vseh časov in vseh barv, ki s tako lahkoto, krivičnostjo, morilsko strastjo jemljejo človeku najdražje, kar ima in kar mu je samo enkrat dano: življenje!

Fašizem je po sledi krvoločnih diktatur jemal življenja s posebno strastjo, mi Slovenci pa smo mu bili še posebno v napoto. Zato so morali padati naši zavedni Slovenci, ne samo zato, ker so bili antifašisti, antifašisti od prve ure, demokratični antifašisti, ampak predvsem zato, ker so bili Slovenci.

To se prerado pozablja, da je veliko diktatur še danes na našem planetu. Zgodovina je že izluščila nekatera dejstva, ki jih ne bo mogla nobena sedanja fratelanca (bratstvo z italijanskimi komunisti, op. NL) izbrisati: bazoviški fantje in drugi za njimi so padli za svoj narod, za svoj jezik, za svoje slovensko ljudstvo, za njegovo boljše narodno in socialno življenje. Kdor hoče to danes zbrisati, dela proti slovenstvu.

Kdor danes govori, da so oni padli za fratelanco pri nas, žali spomin padlih in žali narodni ponos živih, ki v našem zamejstvu še delajo in verujejo v narod, v svoj slovenski jezik in njegov obstoj na tej zemlji, na katero nas je postavila zgodovina.

Ko danes nekateri v svojih govorih, žal, vse bolj pogosto v italijanščini, govoričijo o vsem drugem (Vietnamu, Španiji, Grčiji, Češkoslovaški, Madžarski, o uporih ruskih intelektualcev itd.), delajo veliko krivico vsem našim padlim, saj so ti padli za ideale svojega naroda, svojega jezika, svoje zemlje. Vsi ti namerno pozabljajo, da živimo tu že stoletja zato, ker ljubimo svoj jezik. Če bi namreč v naši zgodovini ljubili predvsem fratelanco, bi bili že zdavnaj mrtvi.

Če pogledamo statistike, bomo videli, da nam je internacionalna komunistična fratelanca vzela toliko sinov, da se moramo v to resno zamisliti, če hočemo še obstati kot pripadniki slovenskega občestva.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 6. sept. 1973, str. 2.

Predlogi slovenskih škofov - vzorci brez vrednosti?

(Nadaljevanje s 1. strani)

verskih razlikah“, „oživljanju političnega klerikalizma“, „novem klerikalizmu“, „vzbujanju verske nestrpnosti“, „krepitvi manipulativne moči Cerkve“, „širjenju klerikalističnih tendenc v Cerkvi“, „poizkusu delitve

ljudi", „privilegiju, monopolu, poizkusu razdvajanja ljudi na verskih osnovah". (Delo, Ljubljana, 7. okt. 1973).

K debati se je oglasil še Franc Šetinc. Kot sekretar sekretariata CK ZKS (kako zavozlano!) je na seji CK k oceni družbenopolitičnih razmer v Sloveniji med drugim izmodroval naslednje: „Zadnje čase se pojavljajo gesla, ki poskušajo vzbuditi pri ljudeh nezaupanje v našo notranjo in zunanjepolitično usmeritev. V delu Cerkve se pojavljajo klerikalistične težnje, zahteve in akcije. Nihče nikomur ne odreka pravice do sodelovanja v ustavni razpravi, pri urejanju skupnih družbenih vprašanj in problemov, toda nikakor ne smemo dovoliti, da revija, kot so *Znamenja*, brez komentarja (=razlage) objavi integralno (=celotno) besedilo govora Alojzija Rebule ob otvoritvi Slovenikuma v Rimu. V njem govori avtor o zapostavljenosti kristjanov pri nas, o njihovi previdni izločenosti od vseh vzvodov politične in ekonomske moči, o zakompleksiranosti, preplašenosti in labilnosti slovenske narodne zavesti, o tem, da edino krščanstvo daje alternativo (=izbiro med dvojim) ne le neke nazorske, temveč tudi kulturne univerzalnosti. Takšno pisanje, ki v verskem tisku ni osamljeno, ni samo netočno in sovražno do naše stvarnosti, temveč poskuša ustvarjati med verniki občutek neenakopravnosti, zapostavljenosti ali celo preganjanosti. Odgovor na takšno pisanje je lahko samo ta: slovenski narod je prenehal biti zakompleksiran in preplašen takrat, ko se ni dal več voditi raznim narodnim dušebrižnikom in klerikalcem; takrat, ko je pod vodstvom partije, združen v osvobodilni fronti, ramo ob ramo z jugoslovanskimi narodi, stopil na pot samostojnega, enakopravnega, subjekta (= osebe) svetovne zgodovine, zmagovalca; takrat, ko ni več hotel biti drobiž za mešetarsko mizo svetovnih velesil." (Delo, 12. okt. 1973). Sedaj tako rekoč po dekretu vemo, da se je naš narod osvestil šele takrat, ko je nad njim zavladala kompartija. Skoraj vseh 1400 let naše zgodovine predtem je bilo torej najbrž zgrešenih!

Predlogom slovenskih škofov so do sedaj — kot razvidno — „odgovarjali" razni pisci: Šali, Dernovšek, Maksimović, Rojc, Gaspari, Dolanc. Ta imena so slovenskemu svetu neznana, razen Dolanca. Vprašujemo se, kje so ostali tisti, ki so bili do nedavnega nekaki pobudniki dialoga s slovenskim katolicizmom. Zakaj se ne oglasijo in ne povedo svojega mnenja? Ali jih je kompartija odrinila od roba dnevnega dogajanja?

Morebiti pa so začutili, da gre dejansko za novi stalinizem in neoklerikalizem, to se pravi, za poskus kompartije, da politiko zlorabi v protiverske in proticerkvene namene? Mogoče je naš vtis pravilen, da skuša slovenski novi stalinizem trenutno po usmerjenih sredstvih družbenega obveščanja prisilno pridobiti moč in teren — brez kvalitetnih piscev.

Slovenski katoličani po svetu in doma vemo, da ni namen nove ustave svoboda Cerkve in vernikov, ampak utesnitev prostora svobode, ki je Cerkvi do danes nekako dovoljeval, da se je pol ali četrt svobodna še gibala. Kljub temu doma in po svetu od nove ustave še vedno pričakujemo, da bo pravno uredila položaj vernikov in tako zadostila pravicam vernikov v socialistični družbi.

Če pa predustavna razpravljanja ne bodo pripeljala do tega cilja, potem je slovenskim vernikom doma in po svetu jasno, da ta niso bila vodena od želje po globljem spoznanju resnic in stvarnosti življenja, ampak od preračunanosti kompartije, ki želi, da se razpravlja o stvareh, o katerih je sama že zdavnaj odločila — z videzom demokratičnosti — na škodo vernikov in celotne družbe.

Predlogi slovenskih škofov, nanašajoči se le na versko svobodo vernikov in podprti s tehtnimi razlogi, so za slovensko kompartijo — vzorec brez vrednosti. Slovenski verniki doma in po svetu se sprašujemo, v imenu česa si lastijo 4 odstotki slovenskih komunistov pravico, meni nič tebi nič, odreči 80 odstotkom slovenskih vernikov njih upravičene zahteve.

SEČOVLJE — Znane soline ob naši obali zaradi zastarelega načina dela in nizkih cen delajo z izgubo. Letos so pridelali 12.000 ton soli. Z boljšimi metodami bi pridelali 30.000 ton, kar bi zado- stovalo za potrebe v Sloveniji.

SV. LOVRENC na POHORJU — V začetku septembra so odprli montažno Marlesovo osnovno šolo. Gradnja je veljala 4 milijone, oprema pa 750 tisočakov. Zgrajena je bila iz samoprispevka za šole. Sedaj obnavljajo še druge šole in načrtujejo gradnjo nove v Kamnici.

TOLMIN — V Volarjih, majhni vasi na levem bregu Soče, so letos za turiste prvič obeležili prihod ovac s pobočij 2245 m visokega Krna. Včasih so Volarci s paše pripeljali 300 ovac, sedaj le 50. Ovčereja je posebnost planšarstva in da bi jo poživili, se uva- ja tradicionalni ovčarski praznik, povezan z vesellicami.

TOLMIN — V tednu krvodajalske akcije je samo v enem dnevu darovalo 300 občanov kri za razne u- zgojde.

TREBNJE na DOLENJSKEM — Na Vinagorici so blagoslovili novo podružnično cerkev, ki združuje 11 vasi. Farani so cerkev sami gradili in zbrali zanjo potrebna sredstva. Zamislili in okrasili so jo trije mladi arhitekti. Je moderna, a pristna in prikupna dolenjska cerkva. Ob tej priložnosti so blagoslovili še nov zvon.

ZREČE — Pred petnajstimi leti so iz starih hlevov preuredili prostore za izdelavo raznega kovinskega orodja. Kmalu se je delavnica preusmerila v izdelovanje brusov. Tako je nastalo podjetje „Comet" in se je s požrtvovalnostjo delavcev uspešno uveljavilo na ino- zemskem tržišču. Letos so odprli nove obrate za proizvodnjo armiranih brusov, ki jih uporabljajo za rezanje trdih kovin in umetnih snovi.

— da se oddahnete —

„Dva tedna sva že poročena, ženica, pa še nisva jedla drugega kot golaž. Kaj ko bi poskusila še kaj drugega?“

„aSj sem že poskusila, pa je vedno nastal golaž.“

„Ali je Filip res tako grd?“

„Res. Kadar gre v živalski vrt, mora vselej kupiti dve vstopnici: eno, da sme noter, drugo, da sme ven.“

„Ta, ki je stanoval tukaj pred vami, je bil kemik. Tu je delal tudi kemične poskuse.“

„Tiste lise na stropu so potem kemikalije?“

„Ne, to je on.“

„Kako je Jožetova žena pridna! Že nekajkrat sem jo videl, kako pomaga Jožetu pomivati posodo.“

Psihiater psihiatru: „Ta mož trdi, da je normalen. Tega kompleksa ga moram ozdraviti.“

Gost natakarkju: „Pazite, se boste spekli, če boste z golo roko dajali pečenko na krožnik.“

Natakark: „Vem, a ne bi rad, da bi mi še enkrat padla na tla.“

„Gospod doktor, kadar malo več delam, dobim zelo močan glavobol.“

„Pa je to pogosto?“

„Takole enkrat do dvakrat na leto.“

Škot sinu: „Če boš zelo priden, bova šla jutri v slaščičarno, da boš videl, kakšen je sladoled.“

„Greva plavat, Jaka?“

„Ne, hvala, pred kosilom ne pijem.“

Teta je prinesla na mizo torto in jo postavila pred Marka.

„Koliko kosov boš pojedel?“

„Tli.“

„Reče se tri, ne tli. Dokler ne boš povedal prav, ne dobiš nič. No, koliko kosov boš pojedel?“

„Pet.“

Pacient zdravniku:

„Pes me je ugriznil v prst.“

„In ste ga dezinficirali?“

„Ne. Je ušel.“

Lepo dekle je pogledalo velikega, s krvjo oškropljenega moškega, ki jo je neprizadeto gledal, v roki pa je držal oster in dolg nož.

„Ali nimate nič srca?“ ga je komaj slišno vprašala.

„Nič.“

„Potem mi pa dajte pol kile jeter,“ je zavzdihnila.

V trgovini s čevlji.

Prodajalka: „Ti čevlji so model Ludovika XV.“

Kupec: „Škoda, da me malo tiščijo. Ali bi mi dali model Ludovika XVI.?“

„Danes nas je šef nagnal, da smo delali za štiri.“

„Potem moraš biti pa zelo utrujen.“

„Niti ne, saj nas je bilo osem.“

„Včeraj sem ujel v potoku dva metra dolgo ribo.“

„Jaz pa prižgano petrolejko.“

„To ni mogoče!“

„Pa je.“

„Ne, ne more biti res.“

„Pa je.“

„Kje neki!“

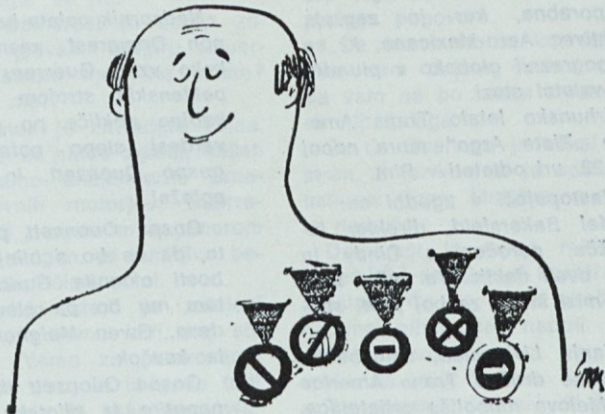

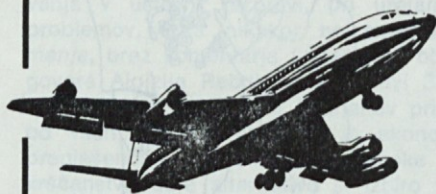
„Veš kaj: skrajšaj ti ribo za en meter, pa bom jaz petrolejko ugasil.“

„Kaj preišljuješ, dragica?“ je vprašal mož ženo.

„O, nič posebnega, res nič posebnega. O tebi sem mislila.“

Oče bere Tončku zvečer pri postelji pripovedke. Čez nekaj časa mu reče sinko: „Ata, ali bi lahko bral malo tiše, rad bi zaspal.“

arthur hailey:

letališče

Dosedanja vsebina:

Neki petek v januarju zvečer. Lincolnovo mednarodno letališče v državi Illinois v ZDA dela v zelo težavnih okoliščinah: zvilja se od najhujšega snežnega viharja.

Na vzletišču je progla 3-0 neuporabna, ker jo zagraja reaktivni Aero-Mexicana, ki se je pogreznil globoko v plundro ob vzletni stezi.

Vrhunsko letalo Trans Americe „Zlata Argo“ mora nocoj ob 22. uri odleteti v Rim.

Nastopajoči v zgodbi so:

Mel Bakersfeld, direktor letališča, poročen s Cindy in oče dveh deklic. Ta večer stoji pri mizi štaba za boj proti snegu.

Tanja Livingston, uslužbenka letalske družbe Trans Americe in Melova najboljša prijateljica.

Kapetan Vernon Demerest, eden najbolj sposobnih, a tudi domišljavih pilotov družbe Trans Americe. Nocoj bo nadzoroval pilotiranje „Zlate Argo“.

Gwen Meighen, glavna steverdasa nocojnšjega poleta.

Melov brat Keith, uslužbenec radarske kontrole poletov. Zaradi občutka sokrivde pri neki letalski nesreči si namerava nocoj vzeti življenje.

Joe Petroni, izvedenec za reševanje letal iz blata ali snega. Nocoj skuša rešiti iz snega reaktivni Aero-Mexicana.

D. O. Guerrero, finančno propadlemu podjetniku z napol omračenim umom, se je posrečilo vkrcati se v letalo in s seboj pritihotapiti v kovčku peklenski stroj: namerava ga nekje nad Atlantskim oceanom sprožiti in tako spustiti letalo v zrak, s tem pa doseči za svojo ženo in otroka visoko zavarovalnino.

V letalu se je poleg njega usedla slepa potnica Ada Quonsett.

Guerrerova žena Inez najde slučajno doma llistek z moževim sporočilom, da bo odpotoval. Zaslutl nesrečo in takoj pohiti v taksiju na letališče, a letalo je medtem že odletelo.

Z letališča, kjer so iz različnih znakov zaslutili, da ima Guerrero namen letalo pognati v zrak, so glavnemu pilotu sporočili, naj se čimprej vrne na zemljo.

Nadzornik poleta kapetan Vernon Demerest, zasnuje načrt, kako vzeti Guerrero kovček s peklenskim strojem. V pilotsko kabino pokliče po glavni steverdasi slepo potnico, staro gospo Quonsett, in ji razloži položaj.

Gospa Quonsett pristane na to, da se bo s hlinjenjem slabosti oklenila Guerrero, medtem mu bo pa glavna steverdasa, Gwen Meighen, izmaknila kovček.

Gospa Quonsett in Gwen se napotita iz pilotske kabine k

sedežu ge. Quonsett tako, da jo Gwen trdo drži za roko, gospa se pa dela, kot da joka. Prideta do sedeža ge. Quonsett, kjer se je steverdasi zvičajno posrečilo odvzeti Guerrero nevarni kovček, kar pa je motilo potnika Marca Rathbona.

Moški na sedežu ob prehodu, zraven sedeža gospe Quonsett — oboist — je vstal, ko sta prišli. Z izrazom sočutja na obrazu je stopil iz vrste, da bi spustil mimo staro damo. Gwen se je neupadljivo postavila predenj in mu tako preprečila, da bi se vrnil. Sedež ob prehodu je moral biti prazen, ko se bo Gwen odmaknila.

„Prosim!“ Gospa Quonsett, ki je še zmerom stala v prehodu, se je moledujoče, s solzami v očeh obrnila h Gwen. „Rotim vas — prosite kapetana, naj še enkrat premisli. Ne želim, da bi me izročili italijanski policiji...“

Gwen je osorno rekla: „Na to bi bili morali prej misliti. Vrh tega ne predpisujem kapetanu jaz, kaj naj napravi.“

„Toda lahko ga prosite! Poslušal vas bo!“

D. O. Guerrero je obrnil glavo, zajel s pogledom prizor, potem pa pogledal stran. Gwen je prijela staro damo za nadlaket. „Sedite na ta sedež, če vam pravim!“

Ada Quonsett je zatarnala: „Nič drugega vas ne prosim, kot da me vrnete! Tam me izročite, ne pa v tuji deželi!“

Gwen je potisnila gospo Quonsett, da se je opotekla. „Kaj ne slišite? Sedite in bodite tihi!“

Ada Quonsett se je spustila na svoj sedež. Zatulila je: „Poškodovali ste me! Poškodovali ste me!“

Nekaj potnikov je stalo in ugovarjalo.

D. O. Guerrero je še naprej gledal naravnost predse. Gwen je videla, da še zmerom drži roke na kovčku. Gospa Quonsett je znova zatarnala.

Gwen je hladno rekla: „Histerični ste.“

Premišljeno, mrzeč, kar je morala storiti, se je nagnila nad se-

dež in močno udarila gospo Quonsett v obraz. Klofuta je odjeknila po oddelku. Potniki so od prepadenosti zajeli sapo. Druge stvar-dese kar niso mogle verjeti svo-jim očem. Oboist je zgrabil Gwen za nadlaket; sunkovito se mu je iztrgala.

Gospa Quonsett se je na svo-jem sedežu obrnila k D. O. Guer-reru na svoji levi. Rotila ga je: „Gospod, prosim, pomagajte mi! Pomagajte mi!“

Guerrero, tog v obraz, se ni zmenil zanjo.

Očitno premagana od bolečine in strahu se je nagnila k njemu in mu histerično ovila roke krog vratu. „Prosim vas, prosim vas!“

Guerrero se je nagnil stran, da bi se ji izvil. Ni se mu posrečilo. Namesto tega mu je Ada Quonsett še močnejše ovila roke krog vratu. „Oh, pomagajte mi!“

Rdeč v obraz in daveč je D. O. Guerrero vzdignil obe roki, da bi jo odrinil. Tedaj je Ada Quonsett kot v obupni prošnji izpustila nje-gov vrat in ga prijala za roke.

V istem trenutku se je Gwen nagnila k notranjemu sedežu. Iztegnila je roke in z enim samim gi-bom — malone brez naglice — zgrabila kovček in ga vzela Guer-reru s kolen. V naslednjem hipu je bil kovček že v prehodu. Gwen in Ada Quonsett sta ustvarjali močno oviro med Guerrero in kovčkom.

Zavesa na prehodu iz oddelka prvega razreda se je razmaknila. Vernon Demerest je planil naprej.

Na obrazu se mu je pokazalo olajšanje, ko je iztegnil roko proti kovčku. „Dobro je šlo, Gwen. Daj mi ga!“

Z malo sreče bi se bil ta ne-prijetni dogodek — razen poznej-šega obračuna z Guerrero — tukaj tudi končal. Da se ni, je bil kriv samo Marcus Rathbone.

Zanj je bila to birokracija v uni-formi — in k temu še od ženske, ki je kratila pravice navadnemu potniku. Ogorčen je vstal in se po-stavil med Gwen in Vernona De-meresta.

V istem trenutku se je D. O. Guerrero, ki je bil rdeč in je jec-

ljal nepovezane besede, posreči-lo zriniti se s svojega sedeža in iz-viti prijemu gospe Ade Quonsett. Ko je prispel v prehod, je Mar-cus Rathbone iztrgal Gwen kov-ček iz rok in ga pomolil Guerre-ru. Ta ga je zgrabil kakor divja zver, z blaznostjo v očeh.

Vernon Demerest se je vrgel naprej, vendar prepozno. Posku-šal je doseči Guerrero, toda v ozkem prehodu, kjer so mu bili še v napoto Gwen, Rathbone in oboist, se mu to ni posrečilo. D. O. Guerrero se je zrinil mimo dru-gih in je sedaj tekel proti repu letala. Drugi potniki so vstajali s sedežev. Demerest je obupan za-klical: „Ustavite tega možkega! Peklenski stroj ima!“

Na ta klic so potniki zakričali in navalili s sedežev, zaradi česar se je prehod še bolj zatrpal. Edi-no Gweni Meighen se je s suva-vanjem, zvijanjem in prerivanjem posrečilo, da je ostala tik za Guerrero.

Na koncu oddelka se je Guer-tero — ki je bil še zmerom ka-kor zver, toda tokrat v stiski — obrnil. Med njim in repom letala so ostale samo še tri zadnje toa-lete. Svetlobni napisi so kazali, da sta dve prazni, ena pa zase-dena. S hrbtom obrnjen k toale-tam je Guerrero držal pred sabo kovček, eno roko je imel na nje-govem držaju, drugo pa na pent-lij, ki je bila sedaj vidna pod dr-žajem. Z nenaravnim glasom, ne-kje med šepetom in renčanjem, je opozarjal: „Ostanite, kjer stel Ne približujte se mi!“

Vernon Demerest je znova za-klical nad glavami drugih: „Guer-rero, poslušajte me! Me slišite? Poslušajte me!“

Za trenutek je zavladala tišina, v kateri se ni nihče zganil, slišati je bilo samo enakomerno brne-nje reaktivnih motorjev. Guerre-ro, ki je bil z obrazom še zmerom obrnjen k drugim, je sumljivo be-gal z mežikajočimi očmi.

„Vemo, kdo ste,“ je zaklical Demerest. „In vemo tudi, kaj ste nameravali. Vemo za zavarovanje in peklenski stroj in to vedo tudi na zemlji, zato je vaše zavarova-

nje neveljavno. Razumete? Vaše zavarovanje je neveljavno, razve-ljavljeno, brez vrednosti. Če spro-žite ta peklenski stroj, se boste ubili zaman. Nihče — najmanj pa vaša družina — ne bo s tem ni-česar pridobil. Vaša družina bo celó izgubila, ker jo bodo osumili in izročili sodišču. Poslušajte me! Premislite!“

Neka ženska je zavreščala. Guerrero se je še zmerom obo-tavljal.

Vernon Demerest ga je nago-varjal: „Guerrero, pustite te ljudi, da sedejo! Potem se bova, če že-lite, pogovorila. Lahko mi postav-ljate vprašanja. Obljubljam vam, da se vam proti vaši volji ne bo nihče približal.“

Demerest si je mislil: „Če se mi posreči dovolj dolgo pritegovati Guerrerovo pozornost, se bo pre-hod morda izpraznil. Potem ga bom poskušal pregovoriti, da mi izro-či kovček. Če mi ga ne bo hotel dati, lahko še zmerom skočim, se z vsem telesom vržem na Guer-rera in mu ga iztrgam, preden bo mogel sprožiti peklenski stroj. To bi bilo sicer strahovito tveganje, vendar mi kaj boljšega ne preostaja.“

Ljudje so se živčno, previdno vračali na svoje sedeže.

„Sedaj, ko sem vam povedal, kaj vemo, Guerrero, sedaj, ko veste, da to ne vodi k ničemur dobremu, vas prosim, da mi da-ste ta kovček.“

Demerest se je trudil, da bi mu glas zvenel prepričljivo, ker je ču-til, kako pomembno je, da ne pretrga pogovora.

„Če boste storili, kot vam pra-vim, vam dajem častno besedo, da vam ne bo nihče v letalu stor-il nič žalega.“

D. O. Guerrero je seval iz oči strah. Z jezikom si je oslinil ozke ustnice. Gwen Meighen mu je bi-la najbliže.

Demerest je mirno rekel: „Ne vznemirjaj se, Gwen! Poišči si kak prostor!“ Če bo moral skočiti, mu ni smel nihče stati napoti.

Za Guerrero so se odprla vrata zavzete toalete. Iz nje je prišel sovast mladenič, ki je nosil

očala z debelimi stekli. Obstal je, kratkovidno zroč predse. Očitno ni bil slišal nič od tega, kar se je dogajalo.

Neki potnik mu je zaklical: „Zgrabite tega moškega s kovčkom! Peklenski stroj ima!“

Ko je bil Guerrero slišal, da so se vrata toalete odprla, se je napol obrnil. Sedaj je planil naprej, odrinil moškega z očali in stopil v toaleta, ki jo je bil ta pravkar zapustil.

Kakor hitro se je Guerrero premaknil, se je premaknila tudi Gwen Meighen in mu ostala za petami. Vernon Demerest, nekaj metrov za njima, se je že prebijal proti zadnjemu delu po še zmerom zatranem prehodu.

Vrata toalete so se zapirala, ko je Gwen Meighen prišla do njih. Postavila je nogo mednje in potisnila. Noga je preprečevala, da bi se vrata zaprla, ni jih pa mogla več premakniti. Nogo ji je prešinjala ostra bolečina, ko je obupana čutila, kako se Guerrero z vso težo naslanja na notranjo stran vrat.

V zadnjih nekaj minutah je bila nastala v glavi D. O. Guerrera strašna zmeda. Ni se povsem jasno zavedal vsega, kar se je zgodilo, niti ni slišal vsega, kar mu je rekel Demerest. Toda nekaj je le prodrlo v njegov razum. Verjel je, da mu je kakor že mnogi drugi veliki načrti tudi ta spodletel.

S hrbotom se je naslanjal na notranjo stran vrat toalete. Čutil je pritisk nanje in vedel, da se bo ta pritisk vsak hip tako povečal, da vrat ne bo mogel več držati zaprtih.

V obupu je tupal po kovčku, iščoč pod držajem vrstico, ki bo odstranila kvadratasti košček plastike, premaknila ščipalko in povzročila eksplozijo dinamita. Vprašal se je, ali bo, ko bo našel pentljo in povlekel zanjo, odpovedal tudi peklenski stroj, ki ga je izdelal. V poslednjem delčku sekunde svojega življenja in zavesti je D. O. Guerrero spoznal, da ni odpovedal.

Eksplozija v letu dve Trans Americe, *Zlati Argo*, je bila tre-

nutna, strahovita in oglušljiva. V zaprtem prostoru letala je udarila s pokom sto gromov, z velikanskim plamenom in s pritiskom orjaškega kovaškega klavira.

D. O. Guerrero je umrl v trenutku, njegovo telo, v središču eksplozije, je popolnoma razpadlo.

V trupu letala je zazevala odprtina.

Gwen Meighenovo, ki je bila za Guerrerom najbližje eksplozije, je njena moč zadela v obraz in prsi. Potem ko je dinamični naboj raztrgal lupino letala, je v njem nastalo zmanjšanje pritiska. S ponovnim grmečim bučanjem in z močjo orkana je zrak v letalu, ki je bil dotlej obdržal normalen pritisk, švignil skozi raztrgani trup in se zunaj razpršil v malone brezračnem prostoru.

Po potniških oddelkih se je valil proti zadnjemu delu temen, vse prekrivajoč oblak prahu. Ta je, kakor vrtince odpadke, nosil s sabo vse nepritrjene predmete, lahke in težke — časnike, pladnje, steklenice, kavne ročke, ročno prtljago, oblačila in drugo lastnino potnikov; sukali so se v zraku, kot bi drli v žrelo velikanskega sesalnika za prah. Zavese je odtrgalo, vrata pilotske kabine, čajne kuhinje in toalet je vrglo iz ključavnic in s tečajev in z vsem drugim odneslo nazaj.

Nekatere potnike je zadelo. Tisti, ki niso bili s pasom pritrjeni na sedež, so se oprijeli najbližje opore, ki so jo dosegli, zakaj veter in sesanje sta jih neusmiljeno vlekla proti repu letala.

V vsem letalu so se nad vsakim sedežem odprli prekati za silo. Iz njih so padle rumene kisikove maske, od katerih je bila vsaka s kratko plastično cevjo povezana z osrednjo zalogo kisika.

Sesalna moč se je na lepem zmanjšala. Notranjost letala se je napolnila z meglo in s strupenim, peklenskim mrazom. Zvok motorjev in vetra je bil oglušujoč.

Vernon Demerest, še vedno v prehodu turističnega oddelka, kjer se je bil nagonsko prijel za naslon nekega sedeža, je zavpil:

„Nadenite si kisikove maske!“
Eno je zgrabil tudi sam.

Znanju in vaji se je imel Demerest zahvaliti, da je vedel, kar večini drugih ni bilo znano: sedaj je bil zrak v letalu tako redek kot tisti zunaj, zato ni zadoščal za življenje. Vsakomur je preostalo zgolj petnajst sekund popolne zavesti, če ne bi pri priči začeli vdihavati kisika, s katerim je bilo letalo oskrbljeno za silo.

Brez dodatnega kisika bi se sposobnost presojanja že v petih sekundah deloma zmanjšala. Čez naslednjih pet sekund bi omamljeno stanje privedlo mnoge do odločitve, da se jim sploh ne splača gnjaviti s kisikom. Ravnodušno bi utonili v nezavest.

V tem trenutku je bilo za Demeresta pomembno samo eno: da se vrne v pilotsko kabino in pomaga rešiti letalo, če je mogoče.

Globoko vdihujoč zrak je razmišljal, kako bi prišel v prednji del letala.

Nad sleherno vrsto sedežev v turističnem oddelku so se bile spustile štiri kisikove maske, ena za vsak sedež in še dodatna, po kateri je mogel seči, kdor je bil v prehodu. Demerest je bil zgrabil eno od teh dodatnih mask.

Da pa bi prispel v pilotsko kabino, je moral to masko sneti in si nadeti prenosno, ki bi mu dovolila prosto gibanje.

Vedel je, da sta dve prenosni kisikovi maski spravljene na gornji polici blizu pregrade v oddelk prvega razreda. Če bi se mu posrečilo priti do njiju, bi mu ena zadoščala za preostali kos poti od te pregrade do pilotske kabine.

Pomikal se je od ene vrste sedežev do druge, uporabljajoč drugo za drugo viseče dodatne maske. Nekaj vrst pred sabo je opazil, da so vse štiri maske uporabili tam sedeči potniki; po eno so imeli vsi trije potniki, med njimi neka najstnica, četrto pa je ta najstnica pritiskala na obraz dojenčku, ki je na sosednjem sedežu ležal na kolenih matere. Dekle se je bila očitno znašla, kajti kazala je drugim v bližini, kaj morajo storiti.

Demerest se je obrnil na drugo stran, videl, da tam visi dodatna maska, snel, potem ko je globoko vdihnil kisik, tisto, ki jo je nosil, ter segel po njej. Uspelo mu je in znova je globoko vdihnil. Prehoditi je moral še več kot polovico dolžine turističnega oddelka.

Naredil je še en korak, ko je začutil, da se je letalo naglo nagnilo na desno in začelo strmoglavljati.

Demerest se je obdržal na nogah. Vedel je, da v tem trenutku ne more storiti ničesar. Kar se bo sedaj zgodilo, je bilo odvisno od dvojega: od obsega škode, ki jo je naredila eksplozija, in od iznajdljivosti Ansona Harrisa, ki je bil sam za krmilom.

Enako kakor potniška oddelka je tudi pilotsko kabino napolnil gost, temen oblak prahu, a je bil malone v trenutku izsesan, ko je vrglo vrata kabine iz ključavnice in s tečajev. Vse, kar v pilotski kabini ni bilo pritrjeno, je pograbil in odnesel zračni vrtnec.

Pod mizo drugega častnika je v presledkih zatulila sirena. Nad prednjima sedežema so začele utripati rumene luči. Sirena in te luči so naznanjale nevarnost nizkega pritiska.

Oblak prahu je zamenjala redka, smrtonosna mrzla megla. Anson Harris je čutil, kako sta se mu boleče napela bobniča v ušesih.

Kot je bil Harris neštetokrat vadal, si je strgal z glave slušalke, potem pa segel čez ramo po masko. Potegnil je, da se je odprla sponka, na kateri je visela, in si jo poveznil na obraz. Poleg tega, da je bila povezana z zadlogo kisika v letalu, je imela tudi mikrofona. Da bi slišal — zakaj sedaj ni imel več na glavi slušalk — je vključil zvočnik nad sabo. Enako je s prav tako hitrimi gibi storil za njegovim hrbtom Cy Jordan.

Harris je spustil desnico na ročice za plin in sunil vse štiri nazaj. Hitrost letala se je zmanjšala.

Treba jo je bilo še bolj zmanjšati.

Levo od ročic za plin je bila zavorna ročica. Harris jo je izvlekel do konca. Na gornji površini obeh kril so se postavile pokonci zavorne lopute, povečale zračni upor in s tem povzročile, da se je hitrost še bolj zmanjšala.

Cy Jordan je izključil sireno.

Doslej so bili vsi postopki storjeni samogibno. Sedaj je prišel trenutek za odločitev.

Poglavitno je bilo, da se letalo spusti v varnejšo nižjo višino. Iz sedanje višine osem tisoč petsto metrov se je moralo spustiti kakih pet tisoč petsto metrov v nižino, kjer je bil zrak gostejši, tako da bi mogli potniki in posadka dihati in preživeti brez kisikovih mask.

Odločitev, ki jo je moral Harris napraviti, je bila: naj se spusti počasi ali strmoglavo?

Še pred letom ali dvema so imeli piloti navodilo, da pri eksplozijski dekompresiji takoj pikirajo. Žal pa je zaradi tega navodila vsaj eno letalo v zraku razpadlo, medtem ko bi bilo, če bi se spustilo počasneje, morda ostalo celo.

Najsi je bila konstrukcija še tako poškodovana, treba je bilo upoštevati še nekaj: temperatura zraka zunaj letala je bila petdeset stopinj Celzija pod ničlo. Sodeč po mrazu, ki je Harrisa malone ohromil, ni bilo v letalu nič dosti topleje. V takšnem mrazu pa ne more brez zaščitne obleke nihče živeti dlje kot nekaj minut.

Harris je po telefonu sporočil Cyju Jordanu: „Opozori kontrolo poletov! Pikiramo!“

V tistem trenutku je obrnil letalo v desno in izvlekel napravo za pristajanje. Iz zvočnika nad sabo je slišal glas Cyja Jordana, ki je klical na pomoč: „SOS! SOS! Tukaj Trans America dve. Eksplozijska dekompresija. Pikiramo. Potrebujemo višino tri tisoč metrov.“

Hitro so se spuščali, višinomer se je odvijal kakor ura s podivjano vzmetjo. Zapustili so sedem tisoč osemsto metrov... Sedem tisoč dvesto... Šest tisoč devet-

Podkoren marsikoga očara s svojimi lepo ohranjenimi značilnimi alpskimi hišami.

sto metrov... Kazalo za dviganje in spuščanje je kazalo, da se spuščajo s hitrostjo dva tisoč štiristo metrov na minuto...

Iz gornjih zvočnikov se je javila področna kontrola poletov v Torontu: „Vse višine pod vami so proste. Sporočite svojo namero! Pripravljeni smo.“

Harris je bil prešel iz zavoja, strmo pikiral... Na mraz ni utegnil misliti; če bi se jim posrečilo dovolj hitro se spustiti, bi utegnili preživeti — če bi letalo zdržalo.

Harris je že vedel, da so bočna in višinska krmila pokvarjena; krmarjenje je bilo trdo. Stabilizator ni odgovarjal... Šest tisoč tristo metrov... šest tisoč... pet tisoč sedemsto... Sodeč po krmarjenju je eksplozija poškodovala rep; koliko, bodo zvedeli, ko bo čez minuto ali še prej poskušal postaviti letalo v vodoraven položaj. To bo trenutek največje napetosti. Če je bilo uničeno kaj pomembnega, bodo še naprej strmoglavljali.

Jordan je zapiral odprtine za zrak, dodajal vso razpoložljivo toploto, pazil na okvare v dovodu goriva in na nevarnost požara.

Pet tisoč štiristo... Pet tisoč sto...

Harris je sklenil, da bo pri štiri tisoč dvesto metrih začel spravljati letalo v vodoraven položaj, v upanju, da ga bo zravnal v višini tri tisoč metrov.

Štiri tisoč petsto... Štiri tisoč dvesto... *Začni ga izravnavati!*

Upravljanje je bilo težko, toda letalo je ubogalo. Harris je povlekel nazaj krmilno palico. Niso več tako navpično strmoglavljali, krilске površine so zdržale, letalo je prehajalo v vodoraven položaj.

Tri tisoč šeststo... tri tisoč petsto... *tri tisoč!*

Leteli so vodoravno. Doslej je bilo vse zdržalo. Tukaj so mogli vdihavati normalen zrak in ostati živi. Dodaten kisik ni bil več potreben. Zunanji toplomer je kazal minus pet stopinj Celzija — pet stopinj pod zmrzovališčem; še je bilo mrzlo, toda to ni bil več tisti

ubijajoči mraz, ki so ga čutili v prejšnjih višinah.

Od začetka do konca pikiranja sta bili minili dve minuti in pol.

Zgornja zvočnika sta oživila. „Trans America dve, tukaj kontrola v Torontu. Kako vam gre?“

Cy Jordan je potrdil prejem. Anson Harris se je vmešal: „V višini tri tisoč metrov letimo vodoravno, vračamo se v smer 2-7-0. Eksplozija nam je poškodovala konstrukcijo, koliko, ne vemo. Prosimo za podatke o vremenu in progah — Toronto, detroiški Metropolitan in Lincoln.“

Vernon Demerest je plezal čez razbita vrata pilotske kabine in druge ruševine. Ko je planil noter, se je zrinil na svoj sedež na desni strani.

„Gre?“

Harris je prikimal. „Če ne bo odpadel rep, utegnemo imeti še naprej srečo.“ Poročal mu je o oviranem bočnem krmilu in zataknjenem stabilizatorju. „Ste imeli zadaj ognjemet?“

„Nekaj podobnega. Grdo luknjo je zapustil. Nisem se ustavil, da bi jo izmeril.“

Oba sta vedela, da je njuna ravnodušnost zgolj hlinjena. Harris si je še zmerom prizadeval umiriti letalo, da bi letelo vodoravno in v ravni smeri. Obzirno je rekel: „Dober načrt je bil, Vernon. Lahko bi se bil posrečil.“

„Lahko, a se ni.“

Demerest se je obrnil k drugemu častniku. „Pojdite v turistični oddelek. Preglejte škodo in javite po telefonu! Potem poskrbite za ljudi, kolikor morete! Vedeti moramo, koliko je ranjenih in kako hudo.“ Prvikrat si je dovolil tesnobno misel. „In pogledjte, kako je z Gwen!“

Področna kontrola poletov v Torontu je začela pošiljati podatke o letališčih, za katere je bil prosil Anson Harris: torontsko letališče — še zaprto; visok sneg in zameti na vseh progah. Detroiški Metropolitan — vse steze zaprte za reden promet; Lincolnovo mednarodno letališče — vse proge splužene, le steza 3-0 začasno zaprta, ker je zagrajena; vidljivost

tisoč šeststo metrov, piha severozahodnik s hitrostjo petinpetdeset kilometrov na uro in v sunkih.

Anson Harris je rekel Demerestu: „Goriva ne nameravam izpustiti.“

Demerest, ki je razumel Harrisovo odločitev, je soglasno priki-mal. Če jim bo uspelo obdržati letalo v oblasti, bo zaradi velike teže goriva pristajanje težavno in tvegano. Vendar bi v sedanjem položaju tvegali še več, če bi nezaželeno gorivo izpustili. Eksplozija in poškodbe v repu so morda povzročile kratek stik v električni napeljavi ali trenje kovinskih delov, zaradi česar bi utegnile nastati iskre. Če bi med poletom izpustili gorivo, bi lahko ena sama iskra spremenila letalo v gorečo baklo. Kapetana sta bila prepričana, da je bolje, če se izogneta nevarnosti požara in nosita posledice težavnega pristajanja.

Vendar pa je ta odločitev pomenila, da bi smeli v Detroitu — najbližjem velikem letališču — poskusiti pristati samo v skrajni brezupnosti. Zaradi svoje velike teže se bodo morali spustiti zelo hitro, za to pa bodo potrebovali poslednji pedenj proge, poslednji gram zavorne moči.

Največ upanja za varen pristanek jim je dajalo Lincolnovo mednarodno letališče. Toda do tja so imeli vsaj še eno uro poleta. Njihova sedanja hitrost — 460 kilometrov na uro — je bila veliko manjša od hitrosti, s katero so leteli v večji višini, Anson Harris pa je hitrost še zmanjševal v upanju, da se bo tako izognil novim poškodbam konstrukcije. Žal, so se morali tudi za to pokoriti. V njihovi sedanji nizki višini 3.000 metrov jih je občutno premetaval in stresal vihar, ki jih je sedaj obdajal, namesto da bi bil daleč pod njimi.

Odločilno vprašanje je bilo, ali lahko še eno uro ostanejo v zraku.

Navzlic vsemu, kar se je zgodilo, ni minilo od eksplozije niti pet minut.

Področna kontrola poletov je

Drzno odsekani rogelj Jalovca se pne v nebo nad Tamarjem

znova spraševala: „Trans America dve, javite, kaj nameravate!“

Odgovoril je Vernon Demerest in zahteval direkten kurz v Detroit, ker še niso ocenili obsega škode. Ali bodo pristali v Detroitu ali kje drugje, bo sporočil v naslednjih petih minutah.

Zazvonil je zvonec letalskega telefona in Demerest se je javil. Bil je Cy Jordan, ki je klical iz repa, vpijoč, da bi preglasil bu-

čanje vetra. „Kapetan, tu zadaj je za zadnjimi vrati velika luknja, široka kak meter osemdeset. Okrog kuhinje in toalet je pretežno kakor v klavnici. Toda, kolikor lahko vidim, je vse celo. Mehanski pogon je šel k vragu, krmilni kabli pa so v redu.“

„Kaj pa je s krmilnimi površinami? Ali kaj vidite?“

„Zdi se, da se je površina stisnila v stabilizator, zato je stabilizator blokiran. Vrh tega vidim zunanaj nekaj lukenj in grdih razpok, najbrž od razbitin, ki jih je odneslo nazaj. Toda nič ne visi ohlapno — vsaj kaže tako. Zdi se mi, da je eksplozija udarila bočno.“

Demerest je vprašal Cyja Jordana: „Lahko ostanemo v zraku še eno uro?“

„Letalo po mojem mnenju že. Nisem pa prepričan, ali bodo tako dolgo zdržali potniki.“

„Koliko jih je ranjenih?“

„Tega še ne morem reči.“

Demerest je ukazal: „Ostanite tam, dokler je potrebno! Storite, kar morete! Ste videli Gwen?“

„Gwen je tukaj, vendar mislim, da je precej poškodovana. V letalu imamo tri zdravnike, ti se že ukvarjajo z njo in z drugimi. Javil vam bom, kakor hitro bom mogel.“

Vernon Demerest je odložil slušalko.

(Se bo nadaljevalo)

slovinci po svetu

anglija

Imeli smo dve poroki. Prva je bila 22. septembra v Bedfordu, kjer se je poročila v cerkvi na Midland Rd. Jožica Pogačnik, ženin pa je bil Ronald Simonds. Oba je pozdravil pred oltarjem v angleščini kanonik Hulme, krajevni župnik, poroko pa je opravil slovenski župnik; pri maši so peli Slovenci in sicer pol slovensko, pol angleško.

V Caerphillyju, S. Wales, pa sta stopila pred oltar 29. septembra Ana Zadnik in Peter Thomas.

Vsem novoporočencem iz srca želimo v življenju vso srečo!

Že v prilogi smo dopolnili knjižico „Slovinci na Angleškem“. O šolskem ravnatelju Ž. Horvatu je prinesel krajevni list „Star“ daljši članek. K študirajočim na univerzi dodajmo še J. Planinška iz Bradforda (Salford).

Melhior Gradišnik je umrl 28. avgusta letos v kraju Heaton Chapel pri Stockportu. Domači ga žele pokopati v domovini.

Hudo pa je prizadeta družina L. Perko. Izgubili so hčerko Elizabeto, ki je komaj dopolnila

osem let. Bila je že rojena z rano v srcu, poskusili so jo operirati, pa je srce odpovedalo. Umrla je 14. septembra in je bila pokopana 21. septembra na pokopališču v Waltham Cross. Vsakomur, ki je Elizabeto poznal, je zanjo silno žal. Bila je izredno dober otrok.

Prizadeti družini naše iskreno sožalje!

Radi bi še dodali, da je bila v nedeljo, 7. oktobra, *krščena* v cerkvi sv. Jožefa v Stackstetads Claire Louise Corless; njena mati je Majda, roj. Grkman, oče pa J. Stewart Corless. Mala Klara je že iz četrtega rodu. Želimo ji veliko zdravja in naj bo staršem v srečo in veselje!

Že 30. junija se je poročila Ivana (Joan) Budnar v Leigh z Alanom Dowber. — V istem kraju se je 11. avgusta poročil Marijan Braček s Patricijo Cross ter se tako pridružil bratu in sestrama, ki so že poročeni. Vsem želimo ves božji blagoslov.

Dodamo še, da je prejela *bronasto medaljo* Francka Strmšek za delo, lanskega leta je dovršila šolo za bolniške sestre in je sedaj v Watfordu. Čestitamo!

Pokojna Elizabeta M. Perko

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — V soboto, 22. septembra, je zadet od srčne kapi umrl naš Ribničan g. Vinko Grad, star 57 let. Pokojni je bil vesele narave, čeprav ga je usoda Ribničanov kaj kmalu zanesla na tuje, saj je kmalu po letu 1930 prišel na Gornje Avstrijsko, kjer je izdeloval suho robo in z njo krošnjariil. Zelo rad je prepeval in naučil slovenskih pesmi tudi svojo ženo, ki je domačinka. Kako je bil priljubljen pri Linčanih, je pokazal pogreb, saj je bila cerkev polna, čeprav je bila pogrebna maša ob enih popoldne. S svojo pristno dobrosrčnostjo je znal osvojiti ljudi. Bog mu daj večni mir!

Kronist mora poročati tudi kaj veselega. In res, sredi dela je 12. septembra obhajal 70-letnico nam vsem dobro poznani g. Jakob Hrastelj iz Zagorja ob Savi. Kdo bi verjel, ko je pa tako mladosten in se živahno suče v skladišču pri Karitas, kjer je v službi že od konca vojne. Samo Bog ve, koliko rojakom je že pomagal! Kaj bi ubogi „gastarbeiterji“ počeli, če bi njega ne bilo, ko potrebujejo pohištva, obleke in še marsikaj! Želimo mu, da bi ga Bog ohranjal zdravega in veselega in da bi nas razveseljeval s svojim močnim glasom tako v cerkvi kakor pri prireditvah!

V nedeljo, 30. septembra, smo se poslovili od g. Konrada Breznika, ki se je preselil v Kanado. K dentistu g. Brezniku smo radi zahajali, ker so se mogli z njim po domače pomeniti. Manjkal nam bo. Želimo mu, da bi bil tudi v novem svetu tako uspešen, kakor je bil tu, saj si je v nekaj letih sezidal lastni dom, ki je zanj veliko pomenil, saj je prišel kot sirota v svet, ko so mu „rdeči“ pobili očeta in mater v bližini Radgone.

Letos smo šele 14. oktobra praznovali vsi inozemci skupaj z

linškim škofom dr. Zaunerjem „Dan emigrantov“. Zbrali smo se v cerkvi Srca Jezusovega na Wienerstraße. Prvič smo v javnosti nastopili Slovenci z narodnimi nošami. Škofu smo v znak zahvale, da ima srce za zdomec, darovali od sadov slovenske zemlje: iz Štajerske steklenico ritoznojčana, iz Kranjske steklenico stare slivovke, s Krasa pa steklenico terana. Fant in dekle v narodni noši sta škofu pred darovanjem izročila ta naš dar.

SALZBURŠKA

HALLEIN — 12. septembra je bil rojen v tukajšnji bolnici v družini Ritlop prvorojenec Roman. Oče Jožef je iz Žižkov in mati Rozina, roj. Matjašec, iz Velike Polane. Bog daj malemu Romanu svoj blagoslov!

Zanimanje za slovensko božjo službo v Halleinu zadnje čase nekoliko peša. Nekaterim se zdi bolj prijetno prebiti popoldne v gostilni, kot pa priti v cerkev k slovenskemu bogoslužju. Tudi zbiranje po maši zamira. Kje so časi, ko smo ob čaši piva zapeli, da so se Halleinčani pod oknom ustavljali in prisluhnili slovenski pesmi? V blagostanju in prešernosti ne pozabimo, da se nam vse to lahko zelo hitro sprevrže, saj svetovni mir stoji na tako trhljih stebrih! Ako Gospod ne zida hiše, zastonj se trudijo zidarji. Sicer pa ta spomin ne velja samo

Duhovnik pri cerkvenih vratih sprejema Davida, ki so ga starši Ružički prinesli h krstu v Tennecku.

rojakom iz Halleina, temveč vsej Avstriji.

TIROLSKA

Skoraj dve leti se od tu nismo več oglasili. Pri nas je vse v teku, odhajajo ljudje, odhajajo in prihajajo naši dušni pastirji. Upamo, da se bo vsaj sedaj ustalilo, ko se je s septembrom vrnil k nam — po dveh letih — p. Štefan, ki bo vsako nedeljo in praznik opravljal za nas slovensko bogoslužje v spodnji kapeli jezuitske cerkve. Vsi so povabljeni, da se pridružijo naši mali skupini.

Ob 700-letnici samostana v Stamsu smo poromali tja, k Materi dobrega sveta. Njene pomoči in priprošnje smo vsi potrebni. Ves čas po zadnji vojni delujejo

v Stamsu tudi patri iz Stične na Dolenjskem, ki pomagajo obnavljati samostansko življenje in versko-kulturno vplivati na bližnjo in daljno okolico.

belgija

LIEGE—LIMBURG

Naši bolniki: Pomotoma še nismo poročali, da se je g. Jožef Kresè iz Eisdena letos večkrat mudil v bolnici. Zdravniška nega mu je lepo pomagala, česar se vsi veselimo in mu pošiljamo tople pozdrave. Pri pranju se je zelo težko opekla ga. Ana Trlep iz Eisdena. Silne bolečine ponesrečenka prenaša zelo potrpežljivo. Zdravljenje bo dolgo trajalo.

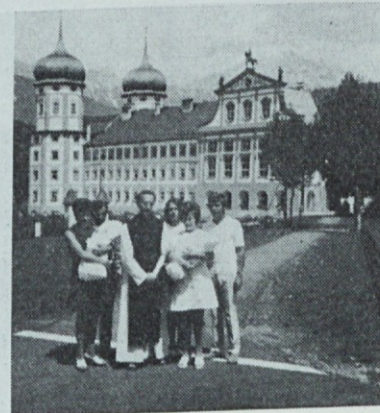

Levo:

Tirolski Slovenci na božji poti v Stamsu

Desno:

Po krstu Klavdije Horvat in Renate Vidoš

Rojaki iz Limburga so na binkoštni ponedeljek obiskali g. Franca Kokla ob njegovem bisernem duhovniškem jubileju. Tedaj je bil še zdrav in vesel, v septembru pa je nepričakovano umrl.

Naš pokojnik: V Weywertzu je 13. septembra v 89. letu starosti umrl naš rojak častiti gospod Franc Kokel. Rodil se je v Idriji. Duhovniško službo je vršil po raznih krajih ljubljanske škofije. Zadnjih 25 let pa je preživel v župniji Weywertz na belgijsko nemški meji. Vse do smrti je bil marljiv kot mravlja. Teden dni pred svojim pogrebom je še spovedoval. Verniki so tihega in skromnega duhovnika visoko cenili. Na njegovi zadnji zemeljski poti ga je slovesno spremljala vsa župnija. Ško-

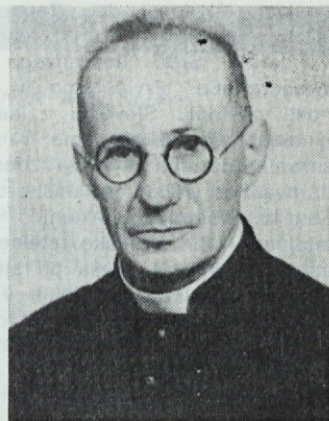
fov zastopnik msgr. Meunier in okoliška duhovščina sta s svojo prisotnostjo počastila slovo našega rojaka. Somaševali so trije slovenski duhovniki. Ob grobu so Slovenci pokojniku zapeli Marijino pesem in opravili slovensko molitev. V cerkvi se je krajevni slovenski izseljenski duhovnik župljanom in g. župniku zahvalil za gostoljubje in dobroto, ki so jo dolga leta izkazovali našemu rojaku. Naj dobri Bog bogato poplača njegovo zvestobo.

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Slovensko romanje k Lurški Materi božji v Oostakker pri Gentu smo imeli v nedeljo, 23. septembra. Bil je lep, sončen dan. Prostorna bazilika se je napolnila s slovenskimi romarji, ki so pri-

Del slovenskih romarjev pred baziliko v Oostakker pri Gentu v nedeljo, 23. septembra.

Pokojni biseromašnik Franc Kokel, umrl v Weywertzu (Limburg).

hiteli iz raznih krajev zapadne Belgije: iz Bruslja in Antwerpna, iz Borinage in Charleroi. Prvič je tam odmevala slovenska molitev in pesem. Ob 12.15 smo imeli v baziliki romarsko sveto mašo s kratkim nagovorom, nato pa pete litanije Matere božje z odpevi in blagoslov z Najsvetejšim. Potem smo se še slikali pred baziliko in pohiteli k Lurški votlini, kjer smo počastili Mater božjo z molitvijo in pesmijo. Po kosilu v bližnjem hotelu smo se popoldne ustavili še v Gentu in si ogledali znamenito katedralo Saint-Bavon, ki hrani veliko umetnin. Vsem bo ostalo to romanje v lepem spominu.

Pred slovensko sveto mašo v Gilly je izseljenski duhovnik 9. septembra t. l. *krstil* Ano Pierri-no, prvorojenko v družini Armilotta-Borič iz Montignies-sur-Sambre.

Izšla je 100. številka lista „MED NAMI“, ki je vestnik slovenske katoliške misije v zapadni Belgiji. Prva številka je izšla oktobra 1964 in potem redno vsako leto po 11 števil in — kadar je bilo potrebno — še kaka posebna izdaja. List je prihajal brezplačno v vse slovenske družine in služil še večji povezanosti vseh naših ljudi na tujem — v zapadni Belgiji. Naj še vnaprej opravlja to poslanstvo!

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, telefon 577-69-93, métro Charles-Michels — je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

Mariborski škof med nami — V nedeljo, 9. septembra, je iz Lurda prišel med nas mariborski škof dr. Držečnik. Popoldne je bilo najprej srečanje z družinami in otroki, potem pa skupna maša; rojaki so napolnili našo cerkev in Slomškov naslednik nam je toplo govoril o pomembnosti vere za naše vsakdanje življenje.

Po krstu je bil vključen v božje ljudstvo Danijel Čelič, sin Alojza Čeliča in Marije Jaušovec.

4. oktobra je po daljši boleznin in operaciji na nogi *umrl* Jakob Čokelj. Pokojni je bil rojen leta 1904 v Lažah pri Sežani. Od leta 1957 je večinoma živel v Franciji pri svojem sinu Francu v Issy-les-Moulineaux, kjer je delal v tovarni. Pogrebno mašo in obrede sta opravila slovenska duhovnika v torek, 9. oktobra, v cerkvi sv. Lucije ob številni udeležbi rojakov, ki so spremili pokojnega na njegovi zadnji zemeljski poti. Pokojni zapušča doma ženo Marijo in dve hčerki, sina Franca v Franciji, eno hčerko v Celovcu, eno pa v Milanu. Vsem svojcem izrekamo iskreno sožalje!

Slovo od naših misijonarjev — V nedeljo, 21. oktobra, ko smo praznovali misijonsko nedeljo, smo se poslovili od dveh naših misijonarjev, Jožeta Giderja in Janka Kosmača. Tri mesece sta v Parizu študirala francoščino in se pripravljala na misijonsko delo, pa tudi rada pomagala pri našem župnijskem delu in pri obisku rojakov. Odšla sta v misijone na Madagaskar, kjer se bosta pridružila petim slovenskim misijonarjem, ki že delujejo tam. Želimo

jima obilo božjega blagoslova! Ob vsakem odhodu v misijone, ko mladi ljudje žrtvujejo vse, da sledé božjemu klicu in gredo označnat božjo blagovest, se mora tudi vsakdo izmed nas vprašati, kaj mi napravimo za utrditev božjega kraljestva in njegove ljubezni med nami in med našimi rojaki.

Letošnje celovške MOHORJEVE KNJIGE: *Koledar 1974*, Turnšek: *Med koroškimi brati*; Tensundern: *Vestfalski Slovenci*; Figuli-Smolej: *Trije rjavci* (povest se dogaja na Slovaškem). Kdor želi knjige, naj čimprej sporoči svojemu poverjeniku.

VERSAILLES

30. septembra sta pred oltarjem v zakramentu svetega zakona povezala svoji življenjski poti Janez Ložar iz Ihana in Marjanca Rih-taršič z Bleda. Janezu in Marjanci, ki oba z veliko požrtvovalnostjo in zvestobo delujeta v slovenski skupnosti, vsi želimo obilo sreče in božjega blagoslova na njuni skupni poti!

GIDY (Loiret)

G. Ivan Žekš, ki je aprila leta 1936 prišel iz Prekmurja na delo v Francijo in že 37 let dela pri istem gospodarju, je za svoje skrbno delo kot poljedeljski delavec dobil od prefekta v Orléansu srebrno medaljo.

K zaslužnemu priznanju mu zla-

Družina Matjaža Horvata iz Ronnet (Allier, Francija) je vedno vesela obiska slovenskega duhovnika.

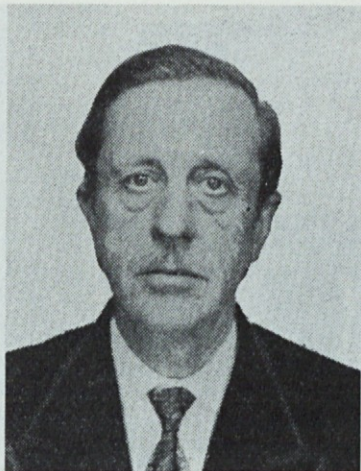
sti rojaki iz srca čestitamo, kakor seveda tudi njegovi ženi gospé Rozi!

PUI-DE-DOME

Clermont-Ferrand — V soboto, 13. oktobra, je bil *krščen* Rémy Tone Lojze Ivanec, sin Lojzeta — ki vodi urad potovalne agencije Wasteels — in Nade, roj. Baša, ki je pri Michelinu tolmač za delavce iz Jugoslavije. Mladi družini čestitamo!

Darko Gutmaher iz Chilleurs-aux-Bois (Loiret) je bil 10. junija pri prvem obhajilu. Je ponosen na to, ponosen pa tudi, da je 31. maja na mednarodnem tekmovalju harmonikarjev v kategoriji C dobil prvo nagrado.

Pokojni Jakob Kokelj iz Issy-les-Moulineaux pri Parizu

La Combelle-Beaulieu — V nedeljo, 30. septembra, popoldne so se rojaki v lepem številu zbrali v cerkvi v Beaulieu, da so skupaj s Šmidovo družino pri slovensko-francoski maši molili za pokojnega Franca Šmida (v zadnji številki „Naše luči“ je tiskarski škrat izpustil, da je bil pokojni rojen leta 1901 v Ločah pri Poljčanah).

Charbonnier-les-Mines — 20. septembra ob pol devetih zvečer se je v rudniku La Combelle-Bayard zgodila huda nesreča. Karel Zajka, 36 let star, oče dveh otrok, je s tremi drugimi rudarji kopal premog 300 metrov pod zemljo, ko jih je nenadoma zalila podzemna voda. Trije so se rešili, Karla Zajka pa je deroča voda odnesla okrog 80 metrov daleč in ga pustila mrtvega. Že njegov brat Henry je pred leti zgubil življenje v rudniku cinka v Pierrefitte (Hautes-Pyrénées). Nesreča je pretresla vse, zlasti težko je zadela ženo, ki objokuje moža, in otroka, ki jočeta za očetom.

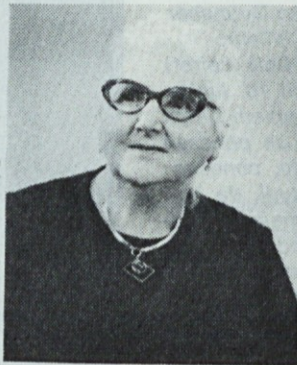
LURD

Od 4. do 8. septembra je bilo v Lurdu *slovensko romanje* pod vodstvom mariborskega škofa Držečnika. Udeležilo se ga je nad 600 romarjev, med njimi 50 težkih bolnikov. Večina je prišla z

vlakom, drugi z dvema avtobusoma. Zaradi težav in negotovosti, ko jih zaradi kolere (samo zaradi tega?) niso pustili preko meje v Sežani in ko so končno le dobili dovoljenje za pot preko Avstrije in Švice, so dospeli s skoraj enodnevno zamudo v Lurd, kjer jih je že čakala skupina romarjev iz Pariza in severne Francije.

Romanje je lepo potekalo, vsem bodo ostale v nepozabnem spominu skupne maše, dvakrat pred votlino, dvakrat v Pijevi baziliki, skupen križev pot in zlasti maziljenje bolnikov v Pijevi baziliki. Pri poldanskih procesijah Rešnjega Telesa in pri večernih procesijah smo skupaj z romarji drugih narodnostih — bilo je takrat čez 20.000 romarjev v Lurdu! — molili in peli v slovenskem jeziku. Eden viškov romarskih doživetij je bila maša narodov, katero je v sredo v Pijevi baziliki vodil kardinal Gouyon iz Rennesa in katera so se udeležili vsi slovenski romarji. Pri tej maši sta bili dve prošnji tudi v slovenščini in francoski dnevnik iz Normandije piše o tej maši, da je prisotnost romarjev vseh narodnosti, med njimi Slovencev, pokazala univerzalno pripadnost Kristusovi Cerkvi, in dostavlja: „Pri obhajilu je v globoki tišini zadonela ganljiva slovenska pesem.“ Posebnost je bila v Lurdu tokrat tudi ta, da so bili istočasno na romanju cigani

Pokojna Terezija Herman, umrla v Tourcoing 28. julija 1973

(okrog 4000) in, ko so se v četrtek vsi udeležili procesije sv. Rešnjega Telesa, je mariborski škof nosil monštranco.

Lurško romanje pomeni res srečanje vseh bratov in sester s Kristusom in Marijo; kdor ga je enkrat doživel, ga ne pozabi več. Ali ne bi bilo lepo, če bi se vsak slovenski izseljenec v Franciji vsaj enkrat udeležil skupnega slovenskega romanja?

CANTELEU (Seine Maritime)

Po dolgi in neizprosni bolezni je 24. avgusta umrl René Cordier, star 56 let. Pokopan je bil 27. avgusta t. l. Težko preizkušeni gospé Ivanke in njeni družini izrekamo iskreno sožalje.

PAS-DE-CALAIS

November je posvečen spominu naših umrlih. Posebno prva dva dneva bomo posvetili obisku pokopališč in molitvi za naše drage pokojne. Red službe božje in molitev na pokopališčih bo kot vsako leto.

Krščena je bila 23. septembra Sylvie Olszewski. Očetu Janu in materi Tereziji, roj. Borišek, naše čestitke!

Zakrament sv. zakona sta si dala v cerkvi sv. Barbare v Méricourt-Mines dne 15. novembra Edmond Musielak in Jožefina Meršak. Mlademu paru želimo veliko božjega blagoslova!

VZHODNA LOTARINGIJA

Cvetice na vrtovih vedno bolj izginjajo, na pokopališčih pa jih je vedno več: spomin na drage rajne se vedno večja. Važnejše kot vse cvetice so naše molitve in dobra dela za pokojne. Glejte priložnost za svete maše in spoved v raznih kolonijah:

Creutzwald-Neuland: 2. 11. slovesna sv. maša ob 9. uri;

Cité la Chapelle: 4. 11. sv. maša ob 16. uri;

Habsterdick: 8., 22., 29. novembra ob 9. uri;

Cité des Chénes: 11. 11. ob 15. uri;

Farébersviller: 18. 11. ob 16. uri;
Creutzwald Cité Maroc: 20. 11.
ob 8. uri;

Behren Cité: 2. 12. ob 15. uri;
v Merlebachu vsako nedeljo ob
10. uri v Hospice Ste Elisabeth.

Povsod pred sveto mašo prilož-
nost za spoved. Preberite to in
povejte še drugim!

V Merlebachu bo na praznik
Vseh svetih ob 10. uri *velika slo-
vesnost*: blagoslovitev novega har-
monija, nato slovesna 4-glasna ma-
ša — kompozicija našega diri-
genta „Slomška“ g. Šinkovca. Sta-
ri harmonij je postajal vedno manj
uporaben, zato smo začeli zbirko
za nov harmonij po vseh kolonijah
pri rojakih in pri drugih tu živčih
družinah. Ugotoviti moramo izred-
no pripravljenost za denarno pod-
poro. Z vso hvaležnostjo se bo
vseh dobrotnikov spomnil še po-
sebej duhovnik pri svetih mašah.

Tudi kolonija Habsterdick bo
dobila nekaj novega: Lepe barve
Marijine slike so po 25 letih zelo
obledele. Dobili bomo novo sliko;
o njej bomo pisali prihodnjič.

V krasnem mesecu septembru
je bilo vse veselo: po vseh krajih
razne prireditve, zabave, zlate in
srebrne poroke so bile javljene v
časopisih. Tudi družina Iglíč iz
Farébersviller je 15. 9. obhajala
slovesno *25-letnico poroke*. Vsem
želimo še veliko srečnih let!

Kljub krasnemu vremenu pa so
tekle solze žalosti: 13. 9. je umrl
naš 71-letni rojak Ciril Doberšek,
ki je imel hudo rudarsko bolezen,
cerkveno pokopan v Freyningu;
16. 9. nas je zapustil rojak Anton
Šinkovec, star 77 let, pokopan v
Stiring Wendel; 18. 9. pa nas je
zapustil 80-letni Franc Trefalt, po-
kopan v Stiring Wendel.

Vsem rajnim želimo večno sreč-
ni dom v nebesih, sorodnikom pa
izražamo globoko sožalje!

Počitnice so minile, hvala Bo-
gu. Na stotine naših ljudi se je od-
počilo po raznih krajih, večinoma
v domovini in vsi so se srečno vr-
nili. Da boste tudi tu zopet prijet-
no skupno živeli, pridite po božji
blagoslov sami in z otročiči k Va-

*Slovenci iz
La Pointe de
Contes, majh-
nega naselja
pri Nici, ob
srečanju na
zadnjo nedeljo
v septembru.*

šemu prijatelju Jezusu! Ne pozabite
nedeljske svete maše! Vso
srečo Vam želi:

Stanko iz Merlebacha.

AUMETZ

Dne 15. septembra je umrla gos-
pa Komljanc, roj. Medvešček, v
starosti 70 let. Doma je bila z Do-
lenjskega. Bila je precej časa bol-
na in njen mož je pridno skrbel
zanjo in otroci. Vsem naše iskren-
no sožalje.

Dne 29. septembra je Slovensko
delavsko društvo priredilo „vinsko
trgatev“; to pot posebej za Slo-
vence iz okolice. Povabili so an-
sambel iz Charleroi „Veseli brat-
ci“, ki je s prijetno glasbo in mu-
ziko skrbel, da plesni prostor ni
bil prazen in da so razmeroma
kmalu „potrgali“ grozdje. Po tr-
gatvi je bila loterija in nagrado —
sodček vina — je dobila, va-
srečna, gospa Urbančič iz Mont-
Bonvillers. Nastopili so tudi „fant-
je“ iz Aumetza in tako je večer
potekal v prijetnem vzdušju na-
prej. Tudi dobre kapljice in klob-
bas ni manjkalo.

LANEUVEVILLE devant NANCY

Slovenci, prihodnja *slovenska
maša* bo zopet na prvo nedeljo v

novembru ob isti uri in na istem
kraju kot zadnjič. Pridite!

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Umrl je v Jugoslaviji Jože Go-
dec, svak pok. organista Štefana
Biščaka. V Francijo je prišel leta
1929, kjer se je zaposlil kot rudar,
po vojni pa pri Amerikancih v St.
Etain. Po dolgi in mučni bolezni
je odšel po plačilo k svojemu
Stvarniku. Ženi Zofiji, roj. Podles-
nik, kakor tudi vsem sorodnikom
sporočamo po tej poti naše iskre-
no sožalje!

Aumeško slovensko delavsko
društvo, ki je vedno tesneje po-
vezano s Tikenjčani, je priredilo
29. septembra *vinsko trgatev*.
Igral je slovenski orkester, med
odmorom pa so nam odlični pevci
res z občutkom zapeli nekaj naših
pesmi.

Vendar veselje in razpoloženje
ni bilo stoodstotno. Ko so nam
mladi možje in fantje zapeli „Za-
kaj imaš solzne oči“, smo se ne-
hote spomnili tistih vrlih mater in
očetov, ki so društvo ustanovili,
ga držali in spretno vodili, dokler
niso mladi prijeli vajeti v roke.
Ni več Peternela, Pišlarja, Leba-
na, Kastelica, Biščaka, Tolmajnar-
ja, Požlepa, itd. itd. Črna zemlja

jih krije in po njih oko nam solze lije. Na praznik vseh svetnikov se teh požrtvovalnih mož in žen še prav posebno spominjamo z veliko hvaležnostjo, pobožnostjo in ljubeznijo.

Njihovim sinovom in hčeram čestitamo, da so postali vredni nasledniki svojih staršev! Njihovo geslo je edinost, ljubezen do domovine in slovenskega jezika. Le pogumno naprej po začrtani poti!

NICA

Zopet se je začelo redno življenje med nami. Šoloobvezni otroci pridno obiskujejo šolo, starši pa opravljajo svoje utrujajoče poklicno delo.

Začeli smo tudi z veroukom in vpeljali novost: Tisti dan, ko otroci nimajo šole, more duhovnik komaj obiskati tiste, ki jih pripravlja za prvo sv. obhajilo. Zato smo vpeljali neke vrste veroučno dopisno šolo. Vsak mesec bodo otroci skupaj z „Našo lučjo“ prejeli razloženo tudi kakšno važnejše poglavje iz verouka, na postavljena vprašanja pa naj odgovarjajo pis-

Starši in sestre se veselijo z novoporočencema Uršulo in Rajkom Gorjanc (Köln).

meno; nič ne de, če zaradi pomanjkljivega znanja slovenščine napišejo odgovore v francoščini. — Starši, pomagajte jim, če kake besede ne razumejo; ko pa vas duhovnik obiše na domu, se bomo pogovorili, če je bilo kaj nejasnega iz lekcije in bo pregledal nalogo, kako so jo otroci naredili.

V nedeljo, 30. sept., smo imeli prvič sv. mašo tudi v La Pointe de Contes. Prišli so vsi naši rojaki, ki tam žive in nekaj jih je bilo tudi iz sosesčine. Vsaj enkrat na mesec se bomo tako zbirali. V novembru bo naše srečanje s sv. mašo v nedeljo, 18. 11. ob 4. uri popoldne.

V nedeljo, 7. oktobra, smo se ob precejšnji udeležbi zbrali k maši v župnijski cerkvi na Arianne, ki je bila za pok. Cirila Golob; potem smo šli na njegov grob in ga uredili.

V nedeljo, 14. oktobra, pa smo Slovenci imeli srečanje na sedežu misijona v Nici, 8 Av. Pauliani, in tam proslavili vinsko trgatvev. Seveda ni manjkalo dobrega vina in poskočnih viž, ki nam jih je zaigral naš mladi harmonikar Roman Flego iz Antibes.

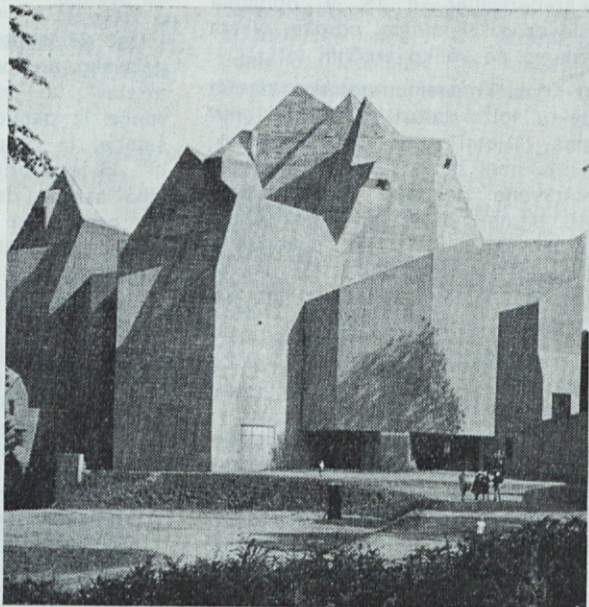
Ker je delo tukaj težko in slabo nagrajeno, z druge strani pa mnogi starši opažajo, kako se jim bodo otroci v tujini potučili, mislijo

V naši lepi kapeli v Sterkrade (Oberhausen) je bil krščen Mihael Škof iz Ratingena. Zraven sta srečna starša Mihael in Elizabeta, iz Štajerske pa boter Silvester Blazinšek.

nekateri, kako bi se vrnil v domovino, če bi tam mogli ob primerni zaposlitvi urediti svoje življenje. Letos sta se iz Nice vrnil v domovino dve družini: Anton in Dragica Raspor ter Anton in Ivan-ka Berginc.

Nevigés (Porenje): romarska cerkev „Marija, Kraljica miru“.

nemčija

OBERHAUSEN

Slovenci iz Porurja in tam okrog lepo pozdravljamo vse rojake po svetu in v domovini. Življenje je sedaj po dopustih, ki smo jih mnogi preživeli doma v Sloveniji, zopet steklo v stari tir. Radi se zbiramo ob nedeljah v naši že kar domači kapeli v Bolnišnici sv. Jožefa v Sterkrade. Pred mašo in po njej po stari slovenski navadi stojimo pred cerkvijo in rečemo kako modro.

Tudi Slovenci v Castrop-Rauxelu in v Dortmundu se prav radi zbiramo enkrat na mesec pri svoji slovenski maši. Zadnjič smo po maši gledali prav lepe diapozitive s poti na Triglav. Zares prelepa je naša domovina.

Zadnjo nedeljo v septembru pa smo se zbrali na tradicionalnem letnem romanju, to pot v Nevigesu. Pred zelo modernim „Marijinim bunkerjem“ se nas je kljub dežju nabralo kar lepo število. Skupaj z brati in sestrami Slovenci iz Kölna in iz Essna smo opravili

nove narodne noše, v katere so se oblekli navdušeni Slovenci iz Altenessna, ki so jih zadnje tedne sami napravili z velikimi žrtvami.

Da ne pozabimo: sedaj se pravkar pripravljamo na dve „vinski trgatvi“, v Osterfeldu in v Altenessnu, potem na „kmečko ohcet“ v Essnu. Zatem pride resnejša zadeva: obisk grobov naših rajnih. Kmalu pa bo nosil sveti Miklavž. Na vse moramo že misliti. Vsem torej lep pozdrav!

DEVETDESETLETNICA AJDIČ ANE IZ RECKLINGHAUSNA

„Rojena sem bila 18. 10. 1883 v Rajhenburgu v Sloveniji, v vasi Stolovik 5 pri družini Glas. Revna starša nas sedem otrok nista mogla preživiti, zato smo drug za drugim odhajali po svetu. Jaz sem šla 1904 za služkinjo v Zagreb. Leta 1910 me je v Nemčijo spravil moj brat. Tukaj v Recklinghausnu sem že 63 let. Tu sem se poročila z vdovcem, primožila sina, dodala pa še svojih troje sinov.

Sedaj ste me dobili ravno pri molitvi rožnega venca. Vsak dan zmolim vse tri dele, ko pa k maši več ne morem. Molim pa le slovensko in tale rožni venček nosim s seboj že kar 70 let. Lejte, kako je zabljen! „Našo luč“ pa še sedaj preberem prav vso do zadnje črke. Pozdravljam vse Slovence, posebno pa stare korenine,

Vaša Ajdič Ana.“

Družini Šilc in domačim iz Bad Honeta je novokršeni Mihec prinesel veliko veselja.

Draga gospa Ana, še na mnoga leta z rožnim vencem v roki! S svojo globoko vero osramotite premnoge izmed nas. Bog Vas živi!

KÖLN

V septembru smo dobili svoj bogoslužni prostor v kripti cerkve sv. Mihaela na Brüsseler Platzu. Po stopnicah, ki vodijo v spodnje prostore, se pride v večji prostor, kjer se po maši zbiramo in zadr-

Ana Ajdič iz Recklinghausna

V cerkvi Srca Jezusovega v Oberhausen-Sterkrade je slovenski duhovnik krstil Anito Peršuh iz Duisburga, starša Rozalija in Karel pa sta Štajerca.

mašno daritev kar na prostem na prijaznem Marijinem griču nad mestom. Posebno lepe so bile

žimo v pogovoru. Potrebno bo urediti še gospodinjski prostor, da bo lažje s postrežbo, sanitarije in drugo opremo. Z nekoliko dobre volje nam lahko postane domače ognjišče. Iz tega prostora dospemo v kripti, ki spominja na katakombe in življenje prvih kristjanov. Tu smo zares odmaknjeni od vsega, kar bi nas raztresalo v molitvi. Vsa pozornost je osredotočena na žrtvenik in daritev. Tu imamo krasno priliko za srečanje z Bogom in za pravo usmeritev samega sebe. Trenutno je župnijska cerkev v popravilu in med tednom v tej kripti „gostujejo“ domači verniki. Ob večjih srečanjih se preselimo k sestram avguštinkam in v župnijsko dvorano na Severinstraße.

Zadnjo nedeljo v septembru smo se udeležili *skupnega romana Slovencev* iz Porenja v Nevigesu. Tu je ena največjih Marijinih božjih poti na tem področju z novo moderno betonsko cerkvijo, ki simbolizira naše življenje kot romanje. Življenje ni

Letošnje leto je v slovenski fari v Stuttgartu zopet veliko število novorojenčkov. Neredko sta kar po dva krsta skupaj, včasih tudi po trije. To pot sta bila na vrsti Bizjakov Robert in Šilčeva Sonja.

praznik, trdo je. Cerkev stoji kakor oaza v puščavi, ki zvesto čaka na popotnike, da jih okrepi za nadaljnjo pot.

V oktobru smo radi obiskali znanca v Oberhausnu in Essnu na „vinski trgatvi“ ter „dali cesarju, kar je cesarjevega“. Bilo je zares veselo in lepo. V Kölnu se pripravljamo na martinovanje 17. novembra in vabimo vse znance z našega področja kakor tudi iz Essna in Oberhausna.

STUTTGART — okolica

Pevci so praznovali — Pevski zbor „Domači zvon“, ki ga vodi organist Damijan Jejčič, je priredil v nedeljo, 23. septembra, za svoje člane in prijatelje v Stuttgartu družabni večer. Že popoldne so pekli prašička na ražnju in se gostili ob okusni „pratici“, zalivajoč jo s sladko kapljico, večer pa je bil posvečen razgovoru in petju v dvoranici pod Hl.-Geist-Kirche.

Zboru, ki je v zadnjih letih že nekajkrat nastopil pri službi božji in na prireditvah, želimo še naprej veliko uspeha. Ker imajo vsi pevci dobre glasove, bomo veseli, če bodo tudi ljudsko petje pri sv. maši pogumno podprli.

Sobotna šola v Stuttgartu — Z oktobrom smo pričeli s slovensko

sobotno šolo v Stuttgartu. Zadnja tri leta je bila namreč v Esslingenu. Ker pa je Stuttgart večje slovensko središče, je prav, da bo odslej naša šola v tem mestu. Namenjena je slovenskim otrokom od 7. leta naprej. Učijo se verouka ter slovensko brati in pisati. Pouk je na vsako 1. in 3. soboto v mesecu od 15.—17. ure v dvoranici pod Hl.-Geist-Kirche, kjer imamo slovensko mašo.

45 nas je bilo na Tirolskem — V soboto, 29. septembra, se nas je 45 Slovencev iz Stuttgarta in Esslingena odpeljalo na pasijonske igre v Erl na Tirolskem. Imeli smo krasno vreme in vse je potekalo v najlepšem redu. Nad prikazom zadnjih dni Jezusovega življenja (zadnja večerja, Judeževovo izdajstvo, sodba, Gospodovo trpljenje, smrt in vstajenje) smo bili vsi globoko ganjeni. Kaj ne bi bili, saj je Jezus vendar vse to vzel nase zaradi nas!

Tile slovenski otroci so v preteklem šolskem letu obiskovali sobotno šolo v Esslingenu. V celoti je bilo javljenih 28, štirje so torej ob fotografiranju manjkali. V novem šolskem letu bodo šolo nadaljevali v Stuttgartu, ker je to mesto večje slovensko središče kot pa Esslingen.

Igre so letos ponovili 41-krat. Na dan naše udeležbe je bilo v dvorani 1500 gledalcev. Na odru je nastopilo okrog 400 oseb, sami domačini sorazmerno majhne erlske fare. K velikemu idealizmu jim moramo čestitati!

Naši proti stavki — Septembra in oktobra je bilo pri metalni na področju severnega Baden-Württemberg veliko govora o stavki. Delodajalci in sindikati se niso mogli zediniti in vse je kazalo, da je stavka neizogibna. Večina naših delavcev je bila proti stavki, saj so imeli z njimi slabe izkušnje pred dvema letoma. Katera stran ima prav, je nam tudi težko presoditi, ker nimamo vpogleda v stvarne možnosti podjetij in težko presojava namene sindikatov.

Čestitke k naraščaju — V Stuttgartu čestitamo družini Ludvika in Marije Šilc h hčerki Sonji; v Schwieberdingenu Francu in Teresiji Bezjak k sinku Robertu; v Albershausenu Milanu in Julki k hčerki Sabini.

WÜRTTEMBERG-OBERLAND

Naš mladi rod se je zopet povečal za dva dečka, ki sta v Liebfrauenkirche v Ravensburgu postala *božja otroka*: 9. septembra Danijel, sin Mirka in Nade Benčina, roj. Petrovčič, iz Weingartna; 6. oktobra pa Robert, sin Štefana in Štefke Verg, roj. Perger, iz Weissenu. Naj obema Bog da zdravje, hitro rast, staršem pa veliko veselja z njima.

V zadnjih mesecih se je marsikdo iz drugih delov Nemčije preselil na naše področje. Če morda to pomeni, da so tukaj boljši življenjski pogoji, nas kar veseli. Rojaki, ki so tu že dalj časa, so pa naprošeni, da vsakega „priseljence“ obvestijo o slovenskih mašah, ki so v Ravensburgu na prvo in tretjo nedeljo v mesecu ob 17. uri v kapeli mestne bolnice; ista dneva dopoldne ob 9.45 v frančiškanski cerkvi v Ulmu; na drugo in četrto nedeljo ob 10. uri v Konstancu, popoldan pa na drugo nedeljo v Friedrichshafnu ob 17. uri v kapeli Elisabethenhausu, na četrto

pa ob 16. uri v Ostrachu v kapeli bolnice.

MÜNCHEN

V okviru naše župnije je zadnje čase *prireditev* za vse okuse: naredili smo izlet h Kimskem jezeru, zbrali se na vinski trgatvi, razni tečajji (začetni nemški za odrasle, slovensko-veroučni za predšolske in za šolske otroke, tečaj za ročna dela in narodne vezenine) se že redno vrše, navzoči smo bili pri maši po vzhodnem obredu. Naj o vsem na kratko poročamo.

Izlet h Kimskem jezeru se je nadvse posrečil. Vreme se nam je sicer za nekaj časa skisalo, pa nič zato! Pot v avtobusu do Priena, maša v bližnji podružnični cerkvi in med mašo petje, da je odmevalo od sten, vožnja s posebno motorco po jezeru in petje na njej, ogled prelepega Ludovikovega gradu na Herreninsel, postanek med povratkom v lepem lokalu — vse je bilo domače, lepo, veselo! Petja in veselega razpoloženja je bilo toliko, da bi ga lahko še drugim razdajali. Prav težko čakamo, ko jo bomo spet mahnili na podobno „rajžo“.

Vinska trgatve je bila letos bolj vinska trgatve kot druga leta, saj sta stali ob odru brajdi, obloženi s težkimi grozdi.

Točno ob 4. uri popoldne je kvintet „Stari znanci“ prvič zaintrgal, potem pa ves večer nosil težo večera: igral je poskočno in doživeto, vsem v veselje in zabavo. Po pravici je nekdo rekel, da

še ni slišal tako dobrega kvinteta nepoklicnih muzikantov. Vsa hvala jim in lahko jih priporočimo za sleherno prireditev!

Pevski zbor „Doneči zvon“ nam je pod taktirko g. Frida Smoleta zapel tri narodne. Ko so ugasnile luči v dvorani in ko so bile zvočne naprave prav naravnane, je pesem dosegla prav vsak kotiček dvorane. Navdušeno ploskanje navzočih je bil najboljši izraz zadovoljstva vseh. Pevkam in pevcem najlepša hvala za lepo pesem!

Vesele tekme so spet privabile v dvorano smeh in veselje: moški so tekmovali v zobanju grozdja in v uganjevanju glasu policijske slrene, dekleta oz. žene v uganjevanju kukavičjega petja in v posnemanju živalskih glasov, pari pa v ocenjevanju grozdja in v neke vrste trgatvi.

Srečolov je bil tudi to pot v hipu razprodan. Vsaka srečka, ki se je končala na ničlo, je zadela: vse številke na eno ničlo male darove, vse na dve ničli večje, tri številke na tri ničle pa največje — radio, magnetofon in TV-aparat. „Takega srečolova, kot je vaš, ni nikjer,“ vedo povedati ljudje, saj ta srečolov res ves denar, ki ga prodaja srečk vrže, razdeli med dobitnike.

Ob 11. uri zvečer smo se razhajali, veseli in zadovoljni z lepim domačim praznikom.

Mislili smo, da bomo mogli objaviti z vinske trgatve fotografije. Tudi kvintet „Stari znanci“ bi spet

V Plochingenu pri Stuttgartu priredijo Slovenci vsako leto svojo „vinsko trgatve“. Na sliki jih vidimo, kako se zbirajo pred mestno dvorano (Stadhalle), v kateri je prostora za 700 ljudi.

enkrat radi videli na sliki. Menda je bil rok prekratek, zato fotografij ob pisanju poročila še nimamo. Obljubljene pa so nam za prihodnjo številko *Naše luči*.

Maša po vzhodnem obredu v „slovenski“ cerkvi v Münchnu je bila za veliko večino vernikov, ki so se je udeležili, izredno doživetje. Obred je pojasnjeval p. Sodja, zbor je pel čudovite vzhodne melodije, obhajilo pod obema podobama je bilo prav tako nekaj posebnega. Tako mašo bi še kdaj radi imeli.

Poročila sta se Štefan Časar iz Markovcev v Prekmurju in Štefanija Bračun iz Gabra na Hrvaškem. Čestitamo!

Krščeni so bili: Brigita Suzana Robič, hčerka Ignaca in Ane, roj. Simonič; Klavdija Richter, hčerka Frančiške Richter; Roland Vučko, sin Ignaca in Terezike, roj. Tibaut. — Staršem čestitamo, otrokom pa želimo vse dobro v življenju!

nizozemska

Društvo sv. Barbare v Lindenu je v oktobru priredilo tradicionalno *vinsko trgatve*. Lepo je uspela. Večera se je udeležila številna holandska mladina. Med častnimi gosti smo opazili zastopnike civilnih oblasti in Cerkve. To dokazuje, da Slovenci v tem kraju uživajo lep ugled, čeprav so le majhna skupina. G. Janez Kropivšek, naš mladi osemdesetletnik, je z dolgo cigaro v ustih budno pazil, da je vse v redu potekalo.

Slovenska folklorna skupina iz Heerlena je uspešno nastopila na mednarodnem srečanju v Utrechtu. Toplo čestitamo!

MARTINOVANJE V HEERLENU

Vljudno vabimo na „martinovanje“, ki bo v soboto, 10. nov. t. l., v Patronaat zaal, na Kerkstraat v Heerlerheide. Avtocesto zapustite, ko bo označeno: HEERLEN-NORD, nato vozite proti Heerler-

heide. Dvorana stoji poleg cerkve, ki ima dva velika zvonika. Prireditelji bodo svoj praznik skrbno pripravili. Igrala bo odlična domača muzika.

Pridite! Povabite prijatelje in znance! Na veselo svidenje!

Odbor

švedska

Predragi!

Če Bog da Vam dovolj dobre volje in meni potrebnih moči, se bomo to jesen srečavali, kot sledi:

Svete maše:

V soboto, 27. okt., ob 16. uri v Västerasu, Kristinag. 17;

v nedeljo, 28. okt., ob 11.30 uri v Oerebru, Skolg. 13.

v nedeljo, 28. okt., ob 16. uri v Köpingu, Hagav. 1.

v soboto, 3. nov., ob 16. uri v Södertälje, Biborgsg. 2;

v nedeljo, 4. nov., ob 10. uri v Eskilstuni, Djurgardsg. 32;

v nedeljo, 4. nov., ob 17. uri v Stockholmu, Folkungag. 46;

v soboto, 10. nov., ob 16. uri v Halmstadu, Norrav. 10;

v nedeljo, 11. nov., ob 17. uri v Göteborgu, Parkg. 14;

v nedeljo, 18. nov., ob 12.30 uri v Jönköpingu, Kapellg. 8;

v nedeljo, 18. nov., ob 17. uri v Borasu, Fjällg. 34;

v nedeljo, 25. nov., ob 10. uri v Landskroni, Midhemsv. 40;

v nedeljo, 25. nov., ob 17. uri v Helsingborgu, Skanev. 20 (Munkav. 30);

v soboto, 1. dec., ob 16. uri v Nybro, Ansgargarden, Kyrkogatan;

v nedeljo, 2. dec., ob 10. uri v Bromölli, Köpmansg. 22 (Olofström);

v nedeljo, 2. dec., ob 17. uri v Malmö, Erik Dahlbergsg. 28.

Kot vedno pred mašo prilika za spoved, po maši za razgovor.

Tudi to pot bom poskušal pripeljati s seboj čim več knjig.

Posebne želje (krst, poroka ali

podobno) mi po možnosti sporočite na posamezne župnije!

Bog Vas živi in na srečno svidenje. Vaš p. Janez

Še nekaj! Vsi tisti, ki se zanimajo za versko življenje na Švedskem, pa morda tudi drugi, vedo, da vsa Švedska (vsaj naj bi!) praznuje *šeststoletnico smrti* velike svetnice *Brigite*, ki je umrla 23. 7. 1373 v Rimu. Ustanovila je red redovnic Brigitink, katerih prvi samostan še danes stoji v Vadstenu, južno od Motale. Letos so velika romanja tja in tudi v posameznih krajih se je spominjajo. Takrat je bila še vsa Švedska katoliška.

Kaj pravite k temu, da bi tudi mi, Slovenci, napravili skupno romanje v Vadsteno, mogoče drugo leto po Veliki noči. Bil bi pripravljen ostati še en teden, da bi to željo uresničili, morda na sam binokostni praznik ali na binokostni ponedeljek. Pomislite in povejte mi pri obisku svoje mnenje!

KÖPING

Čeprav je že jesen, bi vam radi otroci slovenske šole v Köpingu opisali, kako smo zaključili preteklo šolsko leto.

27. maj je na Švedskem praznik mater. Sklenili smo, da bomo našim mamicam pripravili proslavo, hkrati pa tudi pokazali, česa smo se naučili pri slovenskem pouku. Dvorana je bila polna. V prvem delu smo peli in deklamirali slovenske pesmi o mamicah in domovini. V drugem delu sta Angelca in Slavko prikazala odlomek „Domovina, ti si kakor zdravje!“ V tretjem delu je bilo tekmovanje v znanju. Odgovarjali smo na razna vprašanja iz učne snovi. Program smo zaključili z zabavnim delom, to je s tekmovanjem v spretnostih. Pri vsaki šaljivi točki je hotel biti vsakdo zmagovalec in tako je bilo smeha na pretek. Obiskovalci so si lahko ogledali naše učne mape, ki so bile razstavljene v posebej pripravljenem „slovenskem kotu“.

Sedaj smo zopet v šoli. Zopet se učimo poleg državno obvez-

Poroka Jožeta Kovača in Marije Novak v Zürichu

nih predmetov tudi slovenski jezik.

Vsem slovenskim otrokom želimo veliko uspeha pri pouku materinščine!

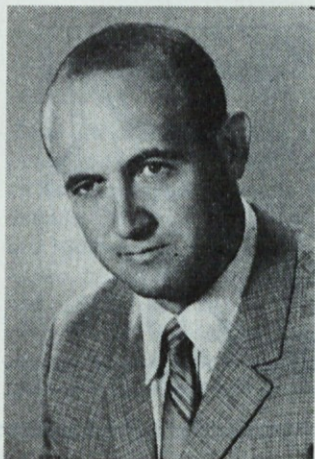
Slovenski otroci iz Köpinga

Slovenci v Köpingu ne spimo: pridno skušamo pripravljati razna srečanja. Število obiskovalcev na prireditvah in zabavah se večja.

Med dopustom smo si tisti, ki smo ostali tukaj, pripravili piknike. Na razniju pečeni piščanec, dobra kapljica in domača pesem so nam vsaj v duhu pričarali veselje iz domačih krajev.

Ker nam prav tu na Švedskem

Pokojni Milan Miklav

manjka veselja, Slovenci smo pa vesele narave, smo sklenili, da se bomo pogosteje zbirali. Vabimo vse Slovence iz bližnje in daljne okolice na zabavne in druge prireditve vsako drugo soboto v mesecu, s pričetkom ob 18. uri, v NTO lokalu, Hagaplan 1, Köping. Pridite, da se spoznamo in skupaj poveselimo!

švica

EINSIEDELN

Kakor prejšnja leta smo tudi letos 23. septembra priredili Slovenci, zaposleni v Švici, naše letno in že tradicionalno romanje „na švicarske Brezje“ v Einsiedeln. Romanja se je udeležilo zelo lepo število naših rojakov iz vseh strani Švice in sosednje Predarlške v Avstriji. Obhajali smo peto obletnico slovenske misije v Švici, ki se je začela v Einsiedelnu.

Sv. mašo in pridigo ob 12. uri je imel naš rojak dr. Šuštar, škof vikar v Churu. Z njim so sodelovali kapucinski provincial p. Jože Kunšek iz Ljubljane, salezijanec Štefan Pintarič iz Siona, p. Fidelis in p. Angel, vodja hrvaške kat. misije v Zürichu p. Rade in kapucin p. Nikola Bašnjec iz Splita.

Po pridigi je dr. Šuštar podelil zakrament sv. birme dvema fantoma in dvema dekletoma, ki so se pri obhajilu prvič srečali tudi z Jezusom. K sv. obhajilu je pristopilo izredno lepo število naših rojakov. Spovedniki so vse do maše imeli dovolj dela v spovednici, pa še niso prišli vsi na vrsto. Tako bo v prihodnje potrebno še več spovednikov za tako priliko.

Popoldne ob 15. uri smo se še enkrat zbrali v baziliki pred Marijino kapelo za slovo. Imeli smo pete litanije Matere božje z odpevi. Z zahvalno pesmijo smo se Bogu in Mariji zahvalili za vse milosti, ki smo jih prejeli. P. Jožef, kapucinski provincial, pa je spregovoril še nekaj spodbudnih besed. Kar nismo se mogli ločiti od Marije. Vrstile so se pesmi druga

za drugo, seveda ni smela manjkati nadvse priljubljena „Marija skoz življenje“. Končno smo zapustili sveti kraj z najlepšimi vtisi na letošnje slovensko srečanje pri Mariji.

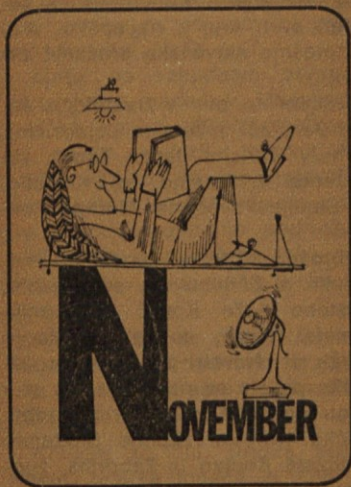
Krščeni so bili: v Birsfeldnu Jožica Jan, hči Jožeta in Lojzke, roj. Kern; v Zürichu Janez Tacer, sin Vincenca in Amalije, roj. Kastelic, ter Danijel Povše, sin Martine Povše.

Poroke: V hišni kapeli pri kapucinih v Zürichu sta si obljubila zvestobo Jože Kovač iz župnije Kamnje (Vipav. dolina) in Marija Novak iz Nevelj pri Kamniku. V Bučko pa sta se odpeljala, da si v krogu domačih obljubita zvestobo, Srečko Krnc iz župnije Studenec in Jožefa Kocjan iz Zaboršta, župnija Bučka. Naše čestitke!

Tudi smrt nas je obiskala. Po težki in dolgi bolezni je v bolnici v Zürichu umrl Milan Miklav. Dve leti od tega so mu odstranili obe ledvici. Vdanega v voljo božjo in pripravljenega na smrt ga je Bog rešil trpljenja dne 10. septembra t. l. Truplo pokojnega so prepeleljali na njegov dom, ki ga je pozidal z žulji svojih rok. Dne 15. septembra ga je spremljala množica domačinov od hiše žalosti na pokopališče v Braslovče. Zapušča ženo Ivanko in sina Andija. Gospe Ivanki in sinu Andiju naše sožalje! Pokojnemu pa želimo mir in pokoj.

slovinci ob meji

KOROŠKA — Ob petdesetletnici zborovskega petja in ob dvajsetletnici ustanovitve pevskega društva je priredilo pevsko društvo „Planina“ v Selah koncert, na katerem je sodelovalo kar pet pevskih skupin, kar priča o mnogovrstnosti udejstvovanja tako na področju narodne kakor tudi umetne pesmi. Poleg tega je nastopila še folklorna skupina, ki je nastopala po raznih krajih južne Koroške in Slovenije. — Dunajski (Dalje na 40. strani)

Kako je živel Jezus?

V govoru na gori je Jezus povedal važne nauke za vse ljudi. Nekateri smo že zadnjič videli. Poglejmo danes še druge!

Tisti, ki odvrčajo z besedo ali zgledom še slabotne kristjane od Kristusa, si s tem nakopavajo strašno odgovornost. Jezus je rekel: „Gorje tistemu, ki pohujšuje! Bolje bi bilo zanj, da bi ga vrgli v morje z mlinjskim kamnom na vratu. Tako ne bi imel na vesti tega greha.“

Ena največjih ovir, da kdo ne postane Jezusov učenec in član božjega kraljestva, je, če se naveže na denar.

Neki bogatin je imel le eno skrb: sezidati čim večje žitnice, da bi spravil na varno vse svoje pridelke. Dejal si je: „Veliko bogastvo imam, velik kapital. Dobri časi se mi obetajo. Po mili volji bom mogel jesti, piti in se zabavati...“ Neumnež! Ni računal, da bo moral že isto noč umreti in dati Bogu

E. KÄSTNER:

Pikica in Tonček

Ko so doma stopali po stopnicah, so v prvem nadstropju zaslišali gramofon.

Na hodniku je debela Berta plešala s policajem tango. Drugi policaj je stal pri gramofonu in ga navijal.

„Za božjo voljo, Berta!“ je vzkliknila gospa Kramarjeva razkačeno. Pikica je stopila k policaju ob gramofonu, napravila pred njim poklonček in rekla: „Dame volijo, gospod inšpektor.“ Policaj je položil roko okrog nje in zaplesal z njo nekaj častnih obratov.

„Zdaj mi je pa dovolj!“ je zaklical ravnatelj. „Berta, kaj to pomeni?“

Berta je odvedla gospoda in gospo v kuhinjo. Tam je sedel možakar v dežnem plašču in roke je imel vklejnene. „Tale gospod je hotel pri vas vlomiti, pa sem ga kresnila po glavi in poklicala policijo. In ker vas ni bilo doma, smo pač malo zaplesali.“

„Saj to je Vražji Robert!“ je zaklicala Pikica.

Starši so jo osuplo pogledali. „Kdo?“

„Ženin gospodične Roženkranceve! Tako torej, zato me je vprašala, kdaj ima Berta prost dan!“

Oče je rekel: „In zato sta morali beračiti.“

„In zato je narisala načrt stancovanja,“ je zaklicala Pikica.

„Načrt smo našli pri njem,“ je rekel eden izmed stražnikov in izročil strmečemu hišnemu gospodarju kos papirja.

„Kako pa ste cigana obvladali?“ je vprašala gospa Kramarjeva.

Debela Berta je vzela telovadni kij v roko ter se postavila k vratom. „Semle sem se postavila in, ko so se vrata odprla in je pomolil glavo noter, sem ga usekala po črepinji. Potem se je hotel spet zbuditi, sem ga pa še drugič treščila po glavi. No, potem pa so prišli tile trije kavalirji.“ Pokazala je na tri policaje, in tem se je zdelo zelo imenitno. „Ko sem prišla domov, je zazvonil telefon. ‚Vsak čas vas obišče vlomilec,‘ je rekel nekdo na drugem koncu žice, ‚mahnite ga z lopatico za premog po buticli in pokličite policijo!‘“

„A kdo je vedel, da misli cigan pri nas vlomiti? Kdo pa vam je telefoniral?“ je vprašala gospa Kramarjeva.

Na lov

Stari Jaka je vzel malega Pikija s sabo, pa puško s patroni in daljnogled in se odpravil na lov. Vprašanje je, če se ne bodo gozdne živali zbale njegove košate brade in jo popihale v brloge in luknje. Pa se bosta vrnila Jaka in Piki brez plena: Jaka z dolgim nosom, Piki s povešenim repom.

„To je vendar jasno ko beli dan,“ je rekla Pikica. „To je bil kajpada moj prijatelj Tonček.“

„Res je,“ je rekla Berta. „Predstavil se ni, pač pa je povedal, da je Pikičin prijatelj.“

„No, vidite,“ je rekla Pikica, prekrizala roke na hrbtu in hodila ko petelin po hodniku gor in dol. „Saj sem vama takoj rekla, da je fant zlatega denarja vreden.“

„Tudi meni se zdaj zdi tako,“ je rekel papa Kramar in si prižgal cigaro. „A od kod je to vedel?“

„Mogoče je videl, kako je gospodična Roženkrančeva dala temu falotu ključke,“ je rekla Pikica.

Vražji Robert se je divje presedel na stolu. „Taka je bila torej ta stvar,“ je rekel. „No, le čakaj, smrkavec, če te kdaj srečam!“

„To boste še malo počakali,“ je rekel policaj, „najprej vas vtaknemo v luknjo.“

Pikica je stopila k možakarju. „Nikar ničesar ne poskušajte, če ste pametni,“ je rekla. „Tonček vas seseklja v rezance. Krevlovemu Binetu je primazal dve klofuti, da se je kar sesedel.“

Gospo Kramarjevo je napadla migrena. „Gospodje, ali ne bi vlomilca odvedli? Mož mi gre strašansko na živce.“

„Vi meni tudi,“ je zamrmral Vražji Robert. Potem so stražniki odšli z njim.

(Dalje prihodnjič)

Lutke igrajo

Tone je naredil ročne lutke, potem pa povabil Minko, Janeza in Barbaro k predstavi. Prav sedajle se pogovarjata na odru Gašperček in prašiček, za koliko bi šel drugi prvemu pod nož. „Ena vreča želoda je premalo,“ meni prašiček. A Gašperček je zvit: gotovo ga bo ugnal v kozji rog.

račun o svojem življenju, tudi o tem, koliko je s svojim bogastvom podpiral reveže. „Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, če pri tem izgubi svojo dušo!“ je rekel Jezus.

Učencu, ki bi preveč skrbel in se bal, da ne bo imel potrebne hrane in obleke, je Jezus že vnaprej odgovarjal: „Poglejte ptice! Ne zbirajo v žitnice in vendar jim vaš nebeški Oče vedno poskrbi jed. Poglejte cvetice na poljih! Ne tkejo blaga in vendar so boljše oblečene kakor kralji. Bog pozna vaše potrebe in vas ne bo zapustil. Ukvarjajte se najprej z božjimi zadevami in ostalo se vam bo navrglo.“

Če bodo Jezusovi učenci res tako živeli, kot on hoče, predvsem če bodo dobri in bodo vsem pomagali, bodo dvignili in spremenili svet, kakor kvas, ki ga žena vmesi v testo, da ga vzdigne. Učenci so v svetu pomešani med druge ljudi, Bog pa jim daje moč za prenovo človeštva.

Ko gre sejalec sejati na polje, ni pridelek odvisen samo od semena. Seme, ki ga meče s polno roko, je lahko še tako kleno, a žetev bo bogata le, če bo tudi zemlja, kamor seme pade, dobro obdelana.

Tako je tudi z božjo besedo. Ona sama je kleno zrno, žetev je pa odvisna od ubranosti srca. To besedo moremo poslušati raztreseno in jo brž pozabiti... mogoče nimamo korenin, smo površni in ob prvi težavi vse popustimo... mogoče imamo dušo zaraslo z željami in strastmi, mogoče so se je polastile poslovne skrbi, ljubezen do denarja... mogoče pa je v nas dobra in močna volja.

pred tridesetimi leti je zgorel

francè balantič

France Balantič se je vse svoje mlado življenje čudil, kaj ima opraviti v veselju svetá on, ki je gledal globlje v smrt in se videl kot sveča voščeni-
ca, kateri je usojeno, da ugasne, kakor hitro zagori kot pesem v rokah dekletovih. Samó zagorel je in padel iz rok svoje Muze... Resnično zagorel je 24. nov. 1943 v Grahovem v Krajčevi hiši, katero so zažgali plameni iz Dakijeve roke. V grozi tega ognja smo šele spoznali, da je bil Balantič pesnik v vsem bistvu, nič manjši od onih, katerim se je pridružil po svoji mladi smrti — Ketteja, Murna in Kosovela.

Malokdo je tedaj vedel, kakšen umetnik umira v tisti usodni noči grahovske obrambe, ko je Balantič plapolal kot „bakla nema“. Kot Kosovelu svoj čas smo se tedaj začudili tudi Balantičevi strahotni slutnji pesniškega videnja, ko nas je nenehoma prepričeval, da nosi smrt v sebi, da zori zanjo. Morda njemu ni bilo niti težko, pasti na obraz in oči, razpeti roke v zamaknenosti groze in miru in zapeti hvalnico tej svoji človeški in pesniški nujnosti, ki je bila zanj tako razumljiva, sprejemljiva in morda celo pričakovana. Nas pa prevzema

grenka, obupna žalost spričo tragike našega pesništva, ki izgublja svoje najboljše svečnike v tako mladih in upa polnih letih.

Kajti France Balantič bi postal šele pet dni po svoji smrti star dvaindvajset let. Rodil se je namreč 29. novembra 1921 v Kamniku (Novi trg št. 9). Njegov pravi dom pa je bil na Novem trgu št. 40, hišica, ki jo je prislužil z rokami njegov oče „Joškovec“, mizar v Remčevi tovarni upognjenega pohoštva na Duplici, in kjer so mu ob smrti živeli poleg očeta še mati, dve sestri in ded.

*Ah, kmalu bom doma,
da bom prepeval na veseli preji,
ah, kmalu bom doma,
že mošt kipi v uteho moji žeji.*

*Že čaka mati me
s povreslom svojih belih, belih las,
da z njimi moj poveže gibki pas,
ne sme čakati me.*

*Zato bom šel odtod,
ker bolna pesem duše ne nasiti,
nikamor nimam glave položiti,
zato le brž na pot!*

*Tu sanjal bi zaman
o sinjem kelihu, ki Bog v njem spi,
tu ni neba, le matere oči
so kakor encijan.*

*Ah, kmalu bom doma,
da bom prepeval na veseli preji,
ah, kmalu bom doma,
že mošt kipi v uteho moji žeji.*

Po ljudski šoli v Kamniku se je vozil kot „vagonar“ na klasično gimnazijo v Ljubljano. Po zlomu Jugoslavije je ostal v Ljubljani pri svojem najboljšem prijatelju Francetu Kremžarju. Počitnice 1941 sta s Kremžarjem preživela v Dobropolju, kjer si je utrdil zdravje, da je

jeseni lahko začel študij kot slavist na ljubljanskem vseučilišču.

Italijani so ga 27. junija 1942 odpeljali — kot toliko drugih — v internacijo v Gonars. Tam je ostal do novembra tistega leta.

*Zavlekel sem se za barako v hlad,
oči mi širi luč ko rdeča rana,
od žeje tiha usta so sežgana,
kdaj pljunek bo krvav postal zapad?*

*Brezmejna je sinjina kot moj glad.
Nekje so moja polja, moja hrana,
nekje mladost mladosti je pijana —
pa kaj bi s tem, že davno nisem mlad!*

*Umazan črv sem, ki zdaj zdaj izgine,
ni v meni več domačega neba,
le lačen pes sem, ki zdaj zdaj pogine.*

*O, kaj ostalo je še od vsega,
od hrepenenja duše v višočine:
za hlebček kruha dal bi kos srca...*

Kmalu po novem letu 1943 se je prijavil k vaškim stražam v Grahovo ob Cerkniskem jezuru, kjer je njegov prijatelj Kremžar, ki se je prijavil med prvimi k protikomunističnim borcem, postal poveljnik takojšnjega odseka.

Po italijanskem razpadu se je Balantič takoj javil k domobrancem. S Kremžarjem je odšel znova v Grahovo, da stražita vrata v Cerkniško dolino in ljudi, ki so jima prirasli k srcu. Tu so vso posadko obkolile v noči od 23. na 24. novembra Dakijeve čete. Junaško so se branili, kljub temu da je

dal Daki naperiti nanje dva italijanska topa iz bližine 12 metrov in z njima porušil že skoraj pol hiše. Šele ko so zažgali hišo, je prišlo do katastrofe: ne do predaje, temveč do smrti. Tega dne, 24. novembra 1943, je „Na pošti“ v Grahovem zgorelo na desetine ljudi, med njimi neločljiva prijatelja Balantič in Kremžar.

*

Balantičeva pesniška rast gre od lepih razpoloženskih občutij, preko rahle bele ljubezni naravnost v njegovo bolestno strastno erotiko, ki ga pripelje na sam rob prepada.

*Imel, marjetica, sem deklico,
prinesla vsako jutro je poljub
in me z bogato rjavimi lasmi
zapredla v žarke sanjavih
obljub.*

*In vsak večer, ko sem napil se
sonca
in je oči zasul mi cvetni prah,
po prstih je odšla od mojih
trav
in lepi dan odnesla na rokah.*

*Imel, marjetica, sem deklico,
sedaj imam le beli tvoj sijaj,
pri meni ti boš vse noči in
dneve,
opojni mir bo pal na najin kraj.*

Na dnu te blodne strasti odkrije le umiranje ljubezni, telesno trohno, smrt.

*Studencev močnih, čistih sem
željan,
rad bi napil se iz sončnega
korita
in rad bi, da bi luč bila razlita
čez vso kot ajdov hleb črnó
ravan.*

*Povsod pridelek moj je posejan,
kjer brodim z roko po valovih
žita —*

France Balantič

*o, naj nikoli se ne prebudita
spet žgoči greh in smrtno
blazni dan!*

*Ah da, moj Bog, rad vse trpim
menjave,
živim naj reven ali pa brez
truda,
samo naj, Dobri, bom kot
Tvoja gruda.*

*Naj péstujem kot deklica glavó
Tvoj mir in kot samotno naj
drevo
potapljam v dobre zemlje se
vonjave.*

Odslej je smrt tako tesno v njem in z njim, da postaja glavna vsebina njegovega življenja. Ta zavest je tako silna, da prevpije strast v njem in jo usmeri k očiščevanju, k Bogu.

Smrt se pojavlja Balantiču takoj po prvih pesmih, tedaj, ko je dvakrat zbolel za pljučnico: tako je lahko doživel zavest kratko mu odmerjenih življenjskih let kakor človek na smrtni postelji. Morda je kot

jetičnik, obsojen na smrt, strastno zahrepenel po sli življenja, toda prav tako strastno po odpovedi spričo skorajšnjega odhoda. Njemu so bila dovolj tri pesniška leta, da je doživel prehod iz greha v otroštvo božje, kar je glavna vsebina njegove pesmi.

Ogenj je drugo pradoživetje njegove pesniške predstave sveta. Ogenj je življenjska sila v njem, dinamika njegove duše in telesa. Strast. Rast. Napečnost. Lepota. Beseda. Greh in božji sijaj. Nепrestano gledamo v ogenj, ko beremo njegovo poezijo. Ogenj mu je kot usoda, ki jo bo moral nekoč doživeti. Beroč njegovo poezijo, doživljamo njegovo smrt in vemo odgovor na njegovo vprašanje, na katero ga on še ni vedel: „Kdo ivéri bo sežgal v pepel?“

Tako je Balantič živel v simbolih ognja in pepela in tako se je tesno spojil z njim, da ne vemo, kje se začne pesniško videnje, kje krvava resničnost, ki jo je doživel predhodno v taki krutosti, kot bi je ne mogel resničneje opevati po njej. To je pesnik-videc, ki si je stavil kot svojo nalogo za bodočnost: „Goreti hočem sebi, novim dnevom!“ To je tudi izpolnil s svojim telesom in pokazal, da ni laž, kar je v vidu navdiha zapisal: „Naj bakla nema bom, ki potnikom samotnim v noč gori.“

Doma je Balantič namenoma zamolčevan.

Dr. Tine Debeljak

*Op. Balantičeve v Ljubljani
že tiskane poezije so morale
v papirnico pod nož. V mali,
lični obliki jih je možno dobiti
v celovski Mohorjevi knjigarni.*

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 40 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1.50 avstrijskega šilinga (ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pisnu v denarju ali v mednarodnih poštah kupnih pristojbino za dvoje pisem v tujino.

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● PREVAJAVSKA PISARNA V MÜNCHNU vam ekspresno in uradno uredi vse prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje, daje informacije in poučuje nemščino po zanesljivi metodi. Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 14 13 702.

● KATERO DEKLE, stara 22 do 30 let, z lepim značajem, nekadilka, si želi s fantom, starih 32 let, zgraditi lepo bodočnost? Prosim za kratek življenjepis in fotografijo, kar oboje bom tudi sam poslal. Naslov posreduje uprava *Naše luči*, če pošljete v pismu pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani spodaj. (Štev. 28).

● Iščem MESARSKO POMOČNIKE za takoj ali pozneje. Plačilo po do-

govoru. Sobota prosta. Za stanovanje bom poskrbel. Vincenc Draksler, 8058 Erding, Robert-Bosch-Str. 7, BR Deutschland. Tel. 08122/3400.

● KATERI STROKOVNI DELAVEC bi rad zamenjal službo? Iščem za blizu Stuttgarta po enega tesarja, mizarja, gradbenega ključavničarja. Najvišja plača. Stanovanje lahko prekrbim. — Erich Laible, 7052 Schwaikheim, Kurze Str. 1, BR Deutschland. Tel. 07195/51034.

● PRODAM poceni starejšo HiŠO v Mengšu. Informacije daje Konrad Baronik, 8 München 45, Spitzenstr. 44, BR Deutschland.

● PRODAM v sredini Brestanice (Rajhenburga) takoj vseljivo HiŠO in 40 m² vrta. Cena 65.000 Nd. Informacije daje Angela Pirc, 68270 Krško, Pod goro 31, Slovenija.

(Nadaljevanje s 35. strani)

„Klub slovenskih študentov“ je priredil v septembru pri Šoštariju v Globasnici dvodnevni seminar, katerega osrednja tema je bila „Neofašizem v Avstriji ter Evropi“. Prireditelj tega seminarja je s tem praznoval petdesetletnico svojega obstoja.

GORIŠKA — Primorski Slovenci iz Goriške in Tržaške so poromali, kot vsako leto v septembru, k Materi božji v Barbano. S Tržaškega so bile zastopane tri duhovnije, vsi ostali so bili iz goriških duhovnij, skupno nad 700 romarjev. — Dela v zavodu sv. Družine gredo h koncu. Otvoritev novih prostorov, ki nadomeščajo staro, dotrajano poslopje, bo predvidoma v oktobru. Staro poslopje so začeli podirati. V njem je vrsta mladih rodov našla svoje zatočišče in prejela solidno versko in narodno zavest. — Slovensko katoliško akademsko društvo v Gorici je priredilo študijske dneve za dijake višjih srednjih šol, akademike in mlade izobrazence. Aktualnost študijske tematike in široko kulturno obzorje predavateljev sta udeležence duhovno in kulturno obogatila.

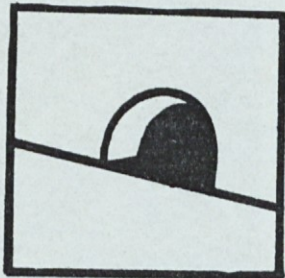
TRŽAŠKA — Tudi letošnji študijski dnevi v Dragi so bili tako po udeležbi kot po tematici zelo sodobni in zanimivi, da so pritegnili zelo veliko udeležencev. Vse kaže, da je Društvo slovenskih izobrazencev ubralo pravilno smer, ko je sestavljalo spored in vabilo letošnje predavatelje.

slovinci po svetu

ARGENTINA — V. kulturni večer SKA je bil posvečen „teologiji politike in teologiji revolucije“. Predavanje je bilo nadaljevanje prejšnjega iz cikla gibanj za tretji svet in njega teoloških osnovah. — Na državnem smučarskem prvenstvu so slovenski fantje, rojeni v Bariločah, odnesli prvo veliko zmago v štafeti na 30 km, ko so premagali dve vojaški in dve nadaljnji moštvi. — Otroški pevski zbor iz Lanusa je priredil samostojen koncert v prid dobrodelnim namenom. Taki nastopi res niso vsakdanji. Mladi pevčki so ponovno pokazali svoje zmožnosti. Petje je bilo ubrano, glasovi otroško čisti, pesmi dobro izbrane. — Z navdušenjem je občinstvo sprejelo izvajanje Slovenskega buenosaireskega okteta na krstnem koncertu. Prvič se je predstavil slovenski javnosti z dvajsetimi dobro naštudiranimi pesmimi. Kritika je predvsem pohvalila ubranost mladih glasov in medsebojno ujemanje v barvi. — Z nastopom zboru, govornika, otroškega zboru ter malčkov je Slomškov dom v Ramos Mejia obhajal dvanajsto obletnico svojega obstoja. — Čez 400 slovenskih otrok se je zbralo na skupni proslavi ljudskošolskih tečajev v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Na tej Slomškovi proslavi so igrali igro „Od pastirja do cesarja“.

da bo krajši čas!

PREPROSTA RISBA

Kaj pomeni ta risba? Najboljši odgovori bodo objavljene v prihodnji številki.

DESET VREČK ZLATNIKOV

Deset vrečk je in v vsaki od njih je po deset zlatnikov. Na videz so vse vrečke enake, vemo pa, da so v resnici vsi zlatniki v eni vrečki ponarejeni. Vemo tudi, da tehta pravi zlatnik 5 gramov, ponarejeni pa 4. Vzeti smemo iz vsake vrečke zlatnikov, kolikor hočemo, a vse te zlatnike skupaj smemo samo enkrat stehitati in pri tem ugotoviti, v kateri vrečki so ponarejeni zlatniki. Kako to storimo?

PARNIKI

Iz Evrope in iz Amerike odpluje vsako jutro ob sedmih po en parnik, ki potrebuje za pot točno 7 dni. Odpelješ se z enim takim parnikom.

Koliko parnikov bo parnik, na katerem se ti pelješ, srečal na tej poti?

VŽIGALICE

Igralca naložita na mizo 17 vžigalic. Nato odvzemata izmenično vsak po eno vžigalico ali dve ali največ tri. Zmaga igralec, ki more vzeti zadnjo vžigalico.

Ali lahko zagotovo zmaga eden od obeh?

PREGOVOR

Uredi naslednje zloge, pa boš dobil slovenski pregovor:

ČIT, SEJ, NEZ, ZEK, KAR, ZNA, OJA, ANE, NAU.

KOLO JE POČILO

Neki kmet je zapeljal s svojim malim tovornjakom, obloženim s kmečkim orodjem, na slabo poljsko pot, prepričan, da bo prišel po njej hitreje domov. A pot je bila polna globokih lukenj, prahu in velikih kamnov, raztresenih sem in tja, kar vse je vožnjo zelo otežkočevalo.

Že so se jele nagibati sence, ko je kmet zaslišal značilni pisk gume: vedel je, da je preluknjana.

Ustavil je avto in izstopil: jasno mu je bilo, da bo treba kolo zamenjati. Na nemajhno jezo je pa opazil, da nima s seboj vzdigovalnega vitla: ali ga je pozabil doma ali pa ga je med potjo izgubil.

Kako zamenjati kolo? Vedel je, da po tej poljski poti gotovo ne bo nihče privozil. Da bi šel iskat pomoč, ni kazalo, saj je bil daleč od prvih hiš. In tema se je vedno bolj gostila.

Že se je sprijaznil s tem, da bo prenočil v tesni kabini avta, ko mu je šinila v glavo rešilna misel. Z nekaj truda je kolo kmalu zamenjal in se odpeljal domov.

Kako je ravnal?

REŠITEV PREJŠNJIH UGANK

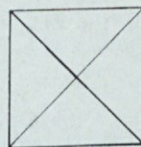
KOZA, VOLK IN ZELJE: Najprej je prepeljal kozo. Nato se je vrnil po zelje in ga prepeljal. Na drugi strani reke je spet naložil kozo in jo peljal nazaj. Nato je na prvem bregu naložil volka in ga peljal čez. Končno se je vrnil še po kozo.

VEZIRJEVA NAGRADA: Kralj bi moral dati vezirju toliko zrn, kot bi jih dala v enem letu zemeljska površina, obdelana in posejana z žitom. Za uskladiščenje tega pridelka bi po-

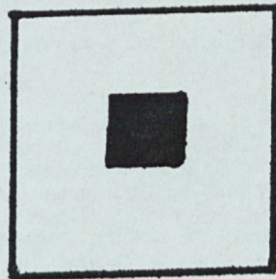
trebovali silos, visok štiri metre, širok deset metrov, dolg pa trideset milijonov kilometrov. (En kubični meter ima okoli 15 milijonov zrn.)

BRIVEC V ŠKRIPCIIH: Brivec ni upošteval samega sebe. Če se namreč ne brije sam, potem ga bo moral tudi to pot obriti drug. Če pa se sam brije, potem ne spada v vrsto tistih moških, ki se ne brijejo sami.

MIZARJEVA NALOGA: Obe deski je mizar prežagal po diagonali, potem pa vse štiri dele zlepil tako, kot kaže risba.

PREPROSTA RISBA: Najboljši odgovori, kaj pomeni naslednja preprosta risba, so:

- Naše gospodarstvo v okviru obljub. (Aj)
- Kozarec vode iz Krke pri Novem mestu. (M.)
- Kvadratni centimeter, ki stane samo 40 par. (G.)
- Blejsko jezero z otokom, gledano iz ptičje perspektive in risano v kubističnem slogu. (B. R., M.)
- Tisto na sredi je okence s pogledom v svetlejšo bodočnost. (P. B., Š.)

NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:

NAŠA LUČ

Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt, Austria

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

RAVNATELJSTVO slovenskega dušnega pastirstva v zdomstvu:

Tajnik: Franc Bergant, Via della Sagrestia 17, I-00120 Città del Vaticano.
(Tel. 6382-3924).

ANGLIJA

Msgr. Ignacij Kunstelj, 62 Offley Road, London S.W. 9. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

- Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.
- Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz (Tel. 0 31 24 - 23 59).
Anton Miklavčič, Kappelleng. 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0 47 62 - 3 34 62).
- P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift. 6422 Stams, Tirol.
„Korotan“, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.
Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I (za cerkvijo Am Hof.)
Janez Žagar, Bahnhofstr. 13, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

BELGIJA

- Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 04/23-39-10).
- Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle. (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

- Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75020 Paris. (Tel. 636-80-68).
- Jože Flis, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).
- Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Méricourt.
Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57710 Aumetz.
- Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-
Merlebach.
Franjo Pavalec, 8 Avenue Pauliani, 06000 Nice.

ITALIJA

- Slov. dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma. (Tel. 845-0-989).

NEMČIJA

- Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).
Mirko Jereb, 28 Bremen 1, Kolpingstr. 3. (Tel. 0421 — 32 84 10).
- Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 02141 - 29 13 05).
Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29 (Tel. 02132 - 6 26 76).
Ludvik Rot, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 - 24 38 80).
Jože Bucik, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 - 24 38 80).
- Dr. Edo Škulj, 6 Frankfurt 70, Textorstr. 75-II. (Tel. 0611 - 61 37 22).
Jože Cimerman, 68 Mannheim, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).
- Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. 0711 - 38 21 74).
- Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).
- Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).
- Feliks Grm, 807 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 42 74).
P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).
- Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).
Štefan Vereš, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus. (Telefon 030 -
785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030 - 784 84 34).

NIZOZEMSKA

- Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVIČA

- P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.
(Tel. 01/50-44-15).
P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065 / 2-19-55).